

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra hudební výchovy

**Eddie Van Halen jako inovátor techniky hry
na elektrickou kytaru a jejího zvuku ve vývoji
následné rockové a metalové scény**

Diplomová práce

Bc. Miroslav Mrva, DiS.

Čestné prohlášení

Tímto čestně prohlašuji a svým podpisem stvrzuji, že jsem diplomovou práci na téma *Eddie Van Halen jako inovátor techniky hry na elektrickou kytaru a jejího zvuku ve vývoji následné rockové a metalové scény* vypracoval samostatně a řádně uvedl veškeré použité zdroje.

V Olomouci dne:

Podpis:

Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce Mgr. Filipovi Krejčímu, Ph.D. za ochotu, čas a cenné rady. Dále pak rodinným příslušníkům, přátelům a všem, kteří mě v psaní této práce podporovali.

Anotace

Diplomová práce se zabývá inovativním přínosem kytaristy Edwarda Lodewijka Van Halena (1955-2020) coby pomyslného milníku v oblasti techniky hry na elektrickou kytaru a jejího zvuku ve vývoji rockové hudby, inspirovanou touto ikonou od jejího uvedení na scénu až do současnosti. Práce zahrnuje teoretickou a praktickou část, přičemž teoretická část obsahuje nástin interpretačního a zvukového vývoje světové rockové scény směřující k tvrdým žánrům a historiografickou sondu do počátku Van Halenova života ve spojení se vznikem hudební skupiny Van Halen. Důležitým elementem teoretické části je pak kapitola věnující se současným světovým kytaristům, kteří poskytli v rozhovorech svůj náhled na přínos Edwarda Lodewijka Van Halena světu zmiňované hudby.

V praktické části dochází k bližší analýze aspektů inovativního přístupu Edwarda Lodewijka Van Halena, zahrnující vývoj zvuku elektrické kytary a použití nových způsobů hry na tento nástroj. Cílem této části je určit podobnost s kytarovým zvukem a technikou hry, produkovaných hudebními skupinami a kytaristy, specializujícími se na tvrdé žánry od doby Van Halenova působení.

Klíčová slova

Eddie Van Halen, Van Halen, Eruption, historie rocku, rhythm and blues, rock'n'roll, hard rock, heavy metal, populární hudba, elektrická kytara, tapping, super stratocaster

Annotation

The diploma thesis focuses on the innovative contribution of guitarist Edward Lodewijk Van Halen (1955-2020) as a significant milestone in the field of electric guitar playing techniques and sound in the evolution of rock music, inspired by this icon from his introduction to the scene until the present day. The thesis encompasses both theoretical and practical aspects, with the theoretical section providing an overview of the interpretational and sonic development of the global rock music scene leading to the emergence of hard genres, as well as a historiographical exploration of Van Halen's early life in conjunction with the formation of the band Van Halen. A significant component of the theoretical section is a chapter dedicated to contemporary global guitarists who provide their perspectives on the impact of Edward Lodewijk Van Halen on the mentioned music genre through interviews.

The practical part involves a closer analysis of the aspects of Edward Lodewijk Van Halen's innovative approach, including the development of the electric guitar sound and the utilization of new playing techniques on this instrument. This section aims to determine the similarities between the guitar sound and playing techniques produced by music bands and guitarists specialized in hard genres since Van Halen's influence.

Keywords

Eddie Van Halen, Van Halen, Eruption, rhythm and blues, rock'n'roll, hard rock, heavy metal, popular music, electric guitar, tapping, super stratocaster

Obsah

1. Úvod	1
1.2 Vymezení pojmů Hard Rock a Heavy Metal	3
2. Nástin zvukového a interpretačního vývoje rockové hudby od 50. do 80. let 20. století ...	6
2.1. Rock'n'Roll, 50. léta	6
2.2 Britská invaze, 60. léta	8
2.3 Vznik a vzestup Heavy Metalu, 70. léta – 1. pol. 80. let	16
3. Eddie Van Halen	23
3.1 Historiografická sonda do počátku života Eddieho Van Halena a vzniku skupiny Van Halen	24
3.1.1 Narození a emigrace	24
3.1.2 Počátky v USA	25
3.1.3 Vznik skupiny Van Halen	29
3.1.4 Smlouva u nahrávací společnosti a debutové album	34
3.2 Světoví kytaristé o přínosu Eddieho Van Halena hře na elektrickou kytaru	39
3.2.1 John Petrucci	39
3.2.2 Zakk Wylde.....	40
3.2.3 Brian May	41
3.2.4 Joe Satriani.....	42
3.3 Elektrická kytara a její zvuk	43
3.4. Technika hry na elektrickou kytaru	52
Závěr	60
Seznam použité literatury a zdrojů	62

1. Úvod

Edward Lodewijk Van Halen (1955-2020), později známý jako „Eddie Van Halen“, byl kytaristou, který svým působením na poli rockových, ale i popových žánrů, inspiroval a navždy ovlivnil řadu světových kytaristů. Někteří z nich se snažili napodobovat jeho techniku hry, která se v roce 1978 stala společně s vydáním prvního alba skupiny Van Halen doposud nejvíce novátorským počinem od doby vrcholného působení Jimiho Hendrixe. Van Halen je nejvíce známý pro prohloubení a zpopularizování techniky hry na kytaru zvanou „tapping.“ Také ale ve své době posunul hranici rytmické hybnosti zejména v sólech hraných na elektrickou kytaru v kombinaci s dalšími, do té doby téměř nevyužívanými technikami. V neposlední řadě pak proslul svým specifickým kytarovým zvukem, kterého dosáhl vlastnoruční experimentací s kytarami a aparáty. Později vyvíjel své nástroje s předními světovými výrobci kytar, což vedlo k uvedení jeho signatury EVH na trh. Tyto nové, průlomové možnosti hrají v evoluci rocku a metalu neodmyslitelný mezník, poněvadž tímto způsobem mohly zmiňované žánry dostat hudebně-interpretaci podobu, jakou známe dnes.

Ačkoli existuje spousta dílčích literárních pramenů, audio-vizuálních zdrojů či článků, které pojednávají o různých aspektech týkajících se působení této kytarové ikony, ke zpracování komplexního náhledu na problematiku jeho zvukového a technického odkazu v nich nedošlo. Práce si klade za cíl zmapovat a následně doložit úvodní tvrzení.

Teoretická část práce se zabývá nástinem vývoje zvuku a interpretace hard rockové a metalové scény od 50. do 80. let 20. století. Následuje historiografická sonda do počátku života Eddieho Van Halena a vzniku skupiny Van Halen, za účelem vytvoření spojitosti a zároveň kontrastu mezi dosavadní a následovnou vývojovou linií tvrdých žánrů. Účelem teoretické části je tedy vytvoření kontextu vývoje zmiňovaného odvětví populární hudby, do kterého lze následně zasadit hlavní téma diplomové práce.

Kromě informací získaných z různých, ověřených zdrojů, obsahuje teoretická část také vlastní hudební analýzy a bližší specifikace, vytvořené na základě poslechu. Důležitým zdrojem informací, týkajících se v této části Edwarda Van Halena, jsou zejména knihy: *Eruption: The Eddie Van Halen story* (Paul Brannigan), *Everybody wants some: The Van Halen saga* (Ian Christe) a *Running with the Devil: Power, Gender, and Madness in Heavy Metal Music* (Robert Walser). Poslední kapitolu teoretické části představují

vybrané výroky světových kytaristů, kteří v rozhovorech projevili svůj vděk za Van Halenův inovační přínos rockovému žánru. V praktické části budou nejen tito kytaristé předmětem zkoumání pomocí komparativní analýzy.

V praktické části dochází k bližší analýze aspektů inovativního přístupu Edwarda Lodewijka Van Halena, zahrnující především zvuk elektrické kytary a techniku hry. Cílem této části je určit podobnost s technikou hry a kytarovým zvukem produkovaných ve vybraných dílech kytaristů a hudebních skupin, specializujících se na tvrdé žánry od doby Van Halenova působení.

1.2 Vymezení pojmů Hard Rock a Heavy Metal

V diplomové práci jsou uváděny názvy různých hudebních žánrů a stylů (subžánrů), spojených s vývojem rockové hudby. Zatímco některé z nich jsou jednoduše definovatelné a jejich uvedením je myšlen specifický žánr nebo styl, jehož význam se v průběhu let vyprofiloval v jednoznačný souhrn aspektů patřící k těmto pojmům, z hlediska historického vývoje byly pojmy heavy metal a hard rock často zaměňovány nebo naopak spojovány. Někteří kritici a muzikologové považovali heavy metal za tvrdší a technicky náročnější variantu hard rocku, zatímco jiní interpretovali hard rock jako předchůdce, díky kterému se agresivnější a temnější heavy metal vyvinul a osamostatnil coby žánr se škálou dalších subžánrů. Avšak komplikace při diferenciaci těchto pojmů vycházejí především z jejich vzájemného prolínání se v průběhu 70. let, kdy žurnalisté používali pro široké spektrum tvrdé hudby hromadný název: „Heavy metal.“¹

Stěžejními prameny pro identifikaci a diferenciaci těchto pojmů se v práci staly knihy *Ďáblův hlas-heavy metal: kompletní historie pro znalce* Christea Iana, která podrobně mapuje historii a vývoj heavy metalu, a dílo *Rock Music Styles: A History*, napsáno hudební historičkou Katherine Charletonovou, ve kterém se autorka dopodrobna věnuje širokému spektru rockových stylů.

Oba vybraní autoři se shodují na názoru konceptu vývoje těchto tvrdých žánrů, podle kterého je lze hudebně definovat následujícím způsobem:

Hard rock a heavy metal jsou hlasité, agresivní styly, které se vyvinuly ze zvuku a přístupu pokračovatelů hudebních skupin stylu blues, jako Rolling Stones, Cream a The Yardbirds, ve spojení s dalšími, zejména zvukovými a teatrálními vlivy skupin The Who a Jimi Hendrix Experience. I když se styly hard rocku a heavy metalu v určitých prvcích překrývaly, z dlouhodobého hlediska se staly charakteristicky oddělitelnými, přičemž hard rock udržoval těsnější spojení s blues a folk-rockovými kořeny. Zpěváci směřující ke stylu hard rocku kladli důraz na všestrannou techniku, aby byli obecně schopni zpívat balady se stejnou precizností, jako hlasité a výrazné rockové písně.

¹ HRABALÍK, Petr. Jak to vlastně s tím heavy metalem je [online]. [cit. 2023-05-22]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/104-jak-to-vlastne-s-tim-heavy-metalem-je/>

Oproti tomu byl vokální výraz zpěváků heavy metalové sféry soustředěn na melodický „křik“ často intencionálně obskurních textů, což ústilo až do „fanatizace“ publika, které bylo pohlceno více silou celkově produkovaného zvuku než významem textu písní.

Hard rockové skupiny ve skladbách zahrnovaly akordické drnkání nebo vybrnkávání prsty na akustické kytary, což bylo inspirováno právě folkem. Také často usilovaly o ozvláštnění zvuku přidáváním syntezátorů a dalších nástrojů, obzvlášťnujících jejich témbrovou složku. Heavy metalové skupiny si obecně zakládaly svůj specifický zvuk na elektrických kytarách, baskytaře a bicí soupravě, tak jako tomu bylo u Jimi Hendrix Experience, Cream a Led Zeppelin. Občas u nich také došlo k alteraci elektrických nástrojů akustickými, to ale bylo méně časté než v případě hard rocku.

Zkreslený kytarový zvuk byl a je přítomný u obou zmiňovaných stylů, nicméně u heavy metalu se jednalo o hutnější, basově zabarvenější, hlasitější a zdánlivě nekontrolovaný zvuk. I proto je označován tento styl za agresivní a „mužský“, často zdůrazňující vzpurné postoje mladých mužů, kteří cítili potřebu vyjádřit svůj názor na očekávání společnosti vůči dospělé mužské zodpovědnosti. To gradovalo až do bodu, kdy se začaly používat symboly smrti a destrukce jako vyjádření agrese vůči autoritám. Na druhou stranu, hard rockové skupiny obvykle zpívaly písně, které častěji obsahovaly témata lásky a lidských vztahů.

Na základě tohoto výčtu je tedy heavy metal v porovnání s hard rockem agresivnější a syrovější ať už ve zvuku tak i v textovém a výrazovém pojetí. Samotnou definicí heavy metalu se ovšem stala doména riffů (melodicko-harmonických stěžejních motivů), založených na powerchordech, tedy „silových akordech“. Jedná se o souzvuk dvou tónů: čisté kvinty či kvarty, místy obohacených o třetí tón (vrchní oktávu) pro rozšíření alikvótního spektra. Další elementy heavy metalu, hrající od jeho počátku zásadní roli pro kompozici skladeb v tomto žánru, tvořily nezvykle pomalé a těžké či naopak extrémně rychlé rytmické základy. Dále harmonické spojení T-VI-VII, chromatismy, tritóny a technika hry na kytaru zvaná „palm muting“, tedy hraní na struny, které zároveň hráč tlumí dlaní u kobyly. Koncept tohoto ražení je slyšitelný již ve skladbách *Paranoid*² a *War pigs*³ skupiny Black Sabbath, kterou, vezmeme-li v potaz celkovou deskripci problematiky, označují odborníci zaměřující se na tuto oblast právoplatně

² Album *Paranoid* (1970), druhé album v pořadí vydané Black Sabbath.

³ Také album *Paranoid*.

za hudební skupinu ohraničující vznik heavy metalu.^{4 5} Později, na přelomu 70. a 80. let včetně, docházelo k zakomponování dalších elementů hudby, na základě kterých vznikly subžánry heavy metalu jako speed metal, hair metal, trash metal, death metal či glam metal. V dnešní době již existuje široké spektrum subžánrů původního heavy metalu, které podle webu Music Genre List čítá 53 položek.⁶ Díky tomu se z původního názvu heavy metal stal styl hudebního žánru, jednotně označovaného jako metal, přičemž veškeré zmiňované položky patří pod označení „Rock Music,“ tedy Rock – původem v rock'n'rollu.

⁴ CALKINS, Katherine. *Rock Music Styles: A History*. 8th Edition. McGraw Hill, 2019. ISBN 125992257X.

⁵ CHRISIE, Ian. *Ďáblův hlas - heavy metal: kompletní historie pro znalce*. 2. vyd. v českém jazyce. Přeložil Lenka FENCLOVÁ. Praha: BB/art, 2010. ISBN 978-80-7381-723-7.

⁶ METAL MUSIC GENRE LIST. *Music Genre List* [online]. 2022 [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <https://www.musicgenreslist.com/metal-music-genre/>

2. Nástin zvukového a interpretačního vývoje rockové hudby od 50. do 80. let 20. století

“Asi každých deset let ... se všechno rozloží na nejnižšího společného jmenovatele, a pak se to buduje znova, až vznikne totéž, co dřív. Jediná věc, která přežívá, je rock'n' roll.”
(Eddie Van Halen – Van Halen)⁷

Vývoj rockové hudby lze rozdělit do několika fází a období. Každé z těchto období je chápáno jako sociologicko-muzikální mezistupeň trvající přibližně desetiletí. Není možné vytyčit přesný bod vzniku rocku jako takového, protože podobně jako všechny hudební žánry, i rock je výsledkem prolínajících se vlivů dlouholetého kulturního vývoje. Všeobecně ale za počátky jeho vývojové linie považujeme žánr rock'n'roll, americký poválečný fenomén, jehož nejslavnějším představitelem se po celém světě stal Elvis Presley.

2.1. Rock'n'Roll, 50. léta

Termín „rock'n'roll“ použil poprvé v hudebním smyslu Alan Freed ve svém rozhlasovém pořadu Moondog Rock 'n' Roll Party, stanici, která hrála především afroamerickou hudbu žánru rhythm and blues. Ta byla velmi populární mezi mladými americkými posluchači. Pořad si získal velkou pozornost a přispěl k tomu, že se rock'n'roll stal hlavním hudebním fenoménem 50. let. Jednalo se o impulzivní, rytmicky a instrumentálně komplexní směr, oslovující ve valné většině příslušníky mladé generace, kteří cítili potřebu změny životních hodnot v konvenční době. Termín se tak stal synonymem pro dobrodružství, rebelství a nespoutanost.⁸

⁷ VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom rock'n'roll?: hudební alternativa v komunistickém Československu 1956-1989*, s. 24.

⁸ HRABALÍK, Petr. Co je rock'n'roll a kde hledat jeho kořeny. *Česká Televize* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/rock-n-roll/clanky/10-co-je-rock-n-roll-a-kde-hledat-jeho-koreny/>

"If you want to release your aggression get up and dance. That's what rock and roll is all about." Chuck Berry^{9 10}

Rock'n'roll coby žánr je hudební syntézou stylu country & western a černošského rhythm & blues, které navázalo na vliv amerických černošských folk-bluesových interpretů a jazzových interpretů dvacátých a třicátých let.¹¹

Z hlediska instrumentální stránky tvoří rytmicko-doprovodnou složku bicí souprava a kontrabas, nebo elektrická baskytara hrající ve stylu walking bass. Doprovodně-melodickou a improvizaci složku představuje piano, akustická či elektrická kytara a často i dechová sekce se základem v saxofonech. To vše na harmonickém a melodickém půdorysu bluesové dvanáctky mixované s boogie woogie.¹²

První skladbou historicky považovanou za počátek rock'n'rollu je *Rocket 88*, natočená v roce 1951 zpěvákem Jackiem Brenstonem a skupinou Kings of Rhythm pod vedením Ika Turnera. Nahrávka byla vytvořena v Memphis Recording Service (pozdějším Sun Records)¹³ Sama Phillipse. Přelomovým bodem pro další vývoj žánru se u této skladby stal vyzývavě zpívaný text založený na metaforickém pojetí automobilu jako „lechtivé tematiky“ a také přechod k agresivnějšímu zvuku dosaženému pomocí poškozeného basového aparátu, který Sam Phillips vyplnil novinami a kartóny.¹⁴ Tento efekt je známý jako fuzz.

Celek znějící v tomto duchu ale není absolutním dogmatem, protože existuje spousta písní přiřazovaných tomuto žánru, kde byl výstupním produktem poměrně čistý, avšak hlasitý zvuk. Například ve verzi písně *Blue Suede Shoes* přezpívané E. Presleym v roce 1956 figuruje intencionálně čistý zvuk elektrické kytary v doprovodu i v sóle. Totéž platí i pro originální verzi z roku 1955 Carla Perkinse. Mezi úspěšné interprety tvořící na poli

⁹ JOHNSON, Alex. Chuck Berry Actually Kinda, Sorta Liked Punk Rock. NBC News [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/pop-culture/music/chuck-berry-wasn-t-least-bit-shocked-punk-rock-n735531>

¹⁰ Když ze sebe chceš dostat svou agresi, zvedni se a tancuj.

O tom přesně rock and roll je.

¹¹ Např. Robert Johnson, Lead Belly nebo Louis Armstrong a Bessie Smith.

¹² *Before Elvis: The Prehistory of Rock 'n' Roll*. United States: Scarecrow Press, 2012.

ISBN 9780810886285, s 1-20

¹³ Založeno v únoru 1972, Skladba *Rocket 88* byla vydána společností Chess Records.

¹⁴ TOLINSKI, Brad. The 50 greatest moments in electric guitar history. Guitar world [online]. [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://www.guitarworld.com/features/the-50-greatest-moments-in-electric-guitar-history>

této scény mezi lety 1950-1960 patří například i Antoine Fats Domino, Bo Diddley, Little Richard, Bill Halley nebo Screamin' Jay Hawkins.¹⁵

Nicméně jeden z největších vlivů tohoto období pro další vývoj rockové hudby představuje Chuck Berry, jehož charakteristický styl hry na kytaru a pohybů na jevišti se stal inspirací pro další generaci kytaristů, jakými jsou Keith Richards (The Rolling Stones), John Lennon (The Beatles), Jimmy Hendrix nebo Angus Young (AC/DC).

Ve svých písních Berry často využíval kombinaci rychlých riffů založených na terc-kvartových motivech na poli pentatoniky, bendingu¹⁶ a down strocích¹⁷. Tato kombinace je zřetelná například v introdukcí jedné z jeho nejslavnějších písní *Johnny B Goode* (1958). Introdukce je také označována jako „Chuck Berry lick.“¹⁸

Svého ikonického kytarového zvuku korespondujícího s charakteristikou rock'n'rollu dosáhl Berry používáním kytar Gibson ES-335 a ES-345 zapojených do aparátu Fender Deluxe.¹⁹ I zde docházelo k hlasitosnímu nastavení aparátu za jeho možnosti, což vedlo k mírnému zkreslení zvuku.

2.2 Britská invaze, 60. léta

Během první poloviny 60. let se v Americe objevily různorodé politické, sociální a kulturní výzvy, které zásadně ovlivnily vznik subkultury mladých lidí, která se stala významným fenoménem nejen v americké společnosti, ale i v kontextu společnosti světové.

Politická situace byla výrazně poznamenána událostmi zvolení Johna F. Kennedyho prezidentem (1961) a také jeho zavražděním (1963). Současně se Spojené státy zapojily do občanské války ve Vietnamu,²⁰ což vyvolalo silnou reakci a nesouhlas mladé generace. Sociálně se mladí lidé začali cítit zklamáni z konceptu konzervativních hodnot a "amerického snu", které představovaly ideály předešlé generace. Tak dlouhé období

¹⁵ HRABALÍK, Petr. Nástup rock'n'rollu, jeho největší hvězdy a kulturně-sociologická role. Česká televize [online]. [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/rock-n-roll/clanky/11-nastup-rock-n-rollu-jeho-nejvetsi-hvezdy-a-kulturne-sociologicka-role/>

¹⁶ Technika hry na kytaru využívající dosažení výšky tónu vytažením struny směrem nahoru či dolů.

¹⁷ Technika hry na kytaru využívající pro rozeznání struny pohyby trsátkem pouze směrem dolů.

¹⁸ Specifické melodické téma založené na osminové hybnosti, které ve svých písních využívá s různými obměnami. Toto téma se objevuje také v písni *Roll over Beethoven* (1956).

¹⁹ Poprvé uvedeno na trh v roce 1948.

²⁰ 1955-1975.

konzumerismu trvajícího již dvě dekády, vyvolalo v mladých příslušnících americké společnosti znechucení. Proto hledali nové formy sebezprosažení, které by odporovaly materialismu a tvořily by alternativní hodnoty založené na lásce a míru.

I díky tomu se literární hnutí Beat generation²¹ stalo důležitým zdrojem inspirace pro mladé lidi, kteří hledali autentičnost, svobodu a odpor vůči společenským normám. Například v díle *Howl* (1957) Allena Ginsberga je zřejmé sexuální napětí, přítomnost psychotropních a omamných látek a nekonvenční styl básnictví, které pohrdá konzumní společností. V této éře se totiž objevily experimenty s psychedelickými drogami, zejména s LSD, které nabízely nové zážitky a umožňovaly lidem proniknout do alternativních dimenzí vědomí. LSD se stalo součástí kulturního a filozofického hnutí, které zdůrazňovalo osobní osvobození a průzkum nekonvenčních způsobů myšlení: hnutí Hippiee. Také hudba měla velký vliv na automanifestaci mladé generace. Jazz, folková hudba a rock'n'roll sehrály pro tento účel klíčovou roli.²²

Důležitost pro vývoj tvrdých rockových žánrů jako je hard rock a heavy metal formovala v 60. letech především přítomnost hudebních skupin, které svým expresivním, energickým výrazem a experimentováním s různými hudebními složkami v návaznosti na Chucka Berryho či Johna Lee Hookera kontinuálně přispívaly k vývoji provokativnějšího a drsnějšího zvuku. Mezi ně patřily uskupení jako The Beatles, Rolling Stones, The Yarbreds (později Led Zeppelin), The Animals, The Kinks, The Who nebo Cream.

Ačkoli se vliv skupiny The Beatles dá označit z hlediska vývoje tvrdých žánrů spíše za nepřímý a její repertoár spadá do oblasti popové, později art rockové a psychedelické experimentace, právě jejich proslavení se v Americe v roce 1964 dalo vzniknout cestě tamní společnosti k povědomí o dalších výše uvedených hudebních skupinách.²³ The Beatles se vyznačovali energetickým výstupem na jevišti, propracovanými, místy až tříhlasými vokály a byť jednoduchými, tak instrumentálně promyšlenými harmonickými plochami, pro Beatles zcela specifickými.

²¹ Allen Ginsberg, Jack Kerouac a William Burroughs.

²² HRABALÍK, Petr. Hippies-Elegantní zahájení. Ceskatelevize.cz [online]. [cit. 2023-05-22]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/60-leta/clanky/36-hippies-elegantni-zahajeni/>

²³ Vystoupení v televizní show Eda Sullivana s rekordní sledovaností 73 milionů diváků (7. 2. 1964)

Ve stejném roce, kdy došlo k proslavení hudební skupiny The Beatles v Americe, vydala tato hudební skupina píseň *She's a woman*,²⁴ dodnes považovanou za jednu z jejich „zvukově nejagresivnějších kompozic,“ ačkoli tento princip je uplatnitelný pouze pro 1. polovinu 60. let, jelikož energický a veselý nádech rock'n'rollu v této písni je nesrovnatelný s pozdější „agresí“ jak po stránce zvukové, tak i textové, v písni *Helter Skelter* vydanou The Beatles v roce 1968.

Pro porovnání, v roce 1964 vyšla také píseň *You really got me*²⁵ skupiny The Kinks. Mezitím, co The Beatles v této době stále spoléhali na čistý zvuk aparátu VOX AC30, kytarista skupiny The Kinks, Dave Davies, prořezal přední stranu svého aparátu Elpico a aparát propojil s kombem VOX AC30.²⁶ Tímto způsobem dosáhli The Kinks zkresleného zvuku. Ve spojení s kompozicí a aranží celé písně založené na repetitivním, sekvenčně stoupajícím kytarovém riffu v harmonickém sledu S, D, T při relativně intonačně nepřesném vokálním přednesu, založeném také na jednoduché pentatonické melodii, přispěli The Kinks k vývoji punku, hard rocku a metalu. Od roku 1962 sice existoval první pedálový efekt zapojitelný do zesilovačů pro elektrické kytary, vyvinutý firmou Gibson²⁷, ale v případě skupiny The Kinks se jednalo hlavně o způsob kompozice a obzvláště o otevřené powerchody,²⁸ formující základ písně, obohacenou o syrový zvuk nástrojů a zpěvu.

V této době vyšlo také první album skupiny Rolling Stones, pozdější definice rebelství, avšak toto album s názvem „The Rolling Stones“ obsahovalo 12 stop, přičemž autorská byla pouze jedna, a to *Tell me*.²⁹ Její baladické pojetí vrací posluchače opět pocitově do 50. let. Za neobvyklý a z části inovativní prvek by se však dalo v této písni považovat použití mírně rozladěných kytar hrajících stejný part, což způsobuje alikvótní rozšíření v rámci různých frekvencí a přispívá tak k zbarvení zvuku, vytvářející efekt známý jako

²⁴ Vokálně i instrumentálně pojatá kompozice ve stylu rhythm and blues, vystavěná na durovém základu, s příznávkovým typem doprovodu a pentatonickou vokální linkou přednesově založenou na způsob výrazového pojetí Raye Charlese, považována za nejvíce syrový počín skupiny The Beatles v 1. polovině 60. let.

²⁵ Tato píseň byla později provedena v „cover verzi“ skupinou Van Halen (1978), což samo o sobě značí o přínosu pro žánr, které hudební uskupení The Kinks nabídlo dalším generacím.

²⁶ Dave Davies on the "You Really Got Me" guitar sound innovation [online].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=jBS-q23JoUM>.

²⁷ Gibson Maestro Fuzz-Tone byl prvním dostupným kytarovým pedálem na trhu.

²⁸ Čistá kvinta hraná na elektrickou kytaru, kopírující základní harmonické stupně. Tento způsob doprovodu se stal využívaným v širokém spektru tvrdých žánrů jako heavy metal a jejich subžánrů jako power metal či glam metal.

²⁹ Napsána Mickem Jaggerem a Keithem Richardsem.

„chorus“.³⁰ Kromě této písně obsahuje album cover verze písní různých hvězd rock'n'rollu 50. let jako *Mona (I Need You Baby)* Bo Diddleyho, *Route 66* Bobbyho Troupa či *Carol* Chucka Berryho.³¹

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že i když tyto slavné skupiny svým působením v 1. polovině 60. let zanechaly velký odkaz a svými počiny a rebelským vystupováním plnily dříve uvedenou definici rock'n'rollu, ve zvukovém a kompozičním kontextu šlo v tomto období spíše o pokračování konce 50. let v o trochu progresivnějším pojetí.

Specificky se tedy jedná především o 2. polovinu 60. let, která znamenala gigantický posun ve vývoji rockové hudby. Obecně řečeno by se dalo hovořit o hudbě definovatelné, v české hudební terminologii interpretačně chápatelné, jako „Big Beat“. Blues-rocková hudba ústící z bicího doprovodu sestávajícího se z důrazu na 1. a 3. dobu a z pravidla osminových, šestnáctinových či triolových hodnot v přechodech, zkresleném zvuku kytar na pentatonicko-durovém či mollovém základu mnohdy s bluesovými prvky, s baskytarovou linkou kolorující harmonické postupy melodickou improvizací, zdůrazňující harmonický stupeň a Hammondovými varhany,³² zastávajícími doprovodnou i melodickou funkci. Tento výčet je však pouhým hrubým základem, protože spousta hudebních skupin experimentovala s rytmickou i melodicko-harmonickou složkou, hledající nové způsoby hudební exprese.

Do této kategorie spadají např. skupiny Led Zeppelin s obrovským přínosem kytaristy Jimmyho Page, Deep Purple, Cream s významným kytaristou Ericem Claptonem a Experience Jimmyho Hendrixe, jejichž působení ve vrcholném období 60. let představuje největší inspiraci a žánrový přesah pro problematiku hudebního stylu, na který se tato diplomová práce zaměřuje.

³⁰ První komerčně dostupný chorus pro elektrické kytary, který byl představen v roce 1976 společností Electro-Harmonix. Tento efekt se nazýval Electric Mistress Flanger/Filter Matrix, který byl původně vyvinut jako flangerový efekt, nicméně jeho použití na nižších nastaveních vytvářelo efekt chorus.

³¹ MATZNER, POLEDŇÁK, WASSERBERGER a kolektiv: Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby L–Ž, Supraphon, o.p., Praha 1987.

³² Elektromagnetické varhany poprvé představeny 1935 Lauresem Hammondem. Později byly nejen v rockové hudbě zastoupeny syntetizéry.

The Yardbirds (1963-1968) zanechali trvalý vliv na rockovou hudbu svým inovativním a experimentálním přístupem, ačkoli doba jejich působení byla relativně krátká. V jejich posledním albu s názvem „Little Games“ Jimmy Page³³ převzal většinu odpovědnosti za aranže, produkci a také hrál některé basové a klávesové party. Album je žánrově rozmanité, kombinující prvky blues, rock'n'rollu, ale také folku. Kromě zapojení dechových nástrojů jako trombonů, saxofonů a trumpet, nahrávky disponují širokou škálou efektů. Například v písni *Glimpses* je využito kytarového efektu wah³⁴ pro dosažení pocitové opožděnosti a zopakování nástupu tónu (delay). V písni *Puzzles* je zase pro mezihry hojně využito efektu tremolo.³⁵

Hudební skupinu **Led Zeppelin** (1968-1980) tvořili kytarista Jimmy Page, zpěvák Robert Plant, baskytarista a klávesista John Paul Jones a bubeník John Bonham. Specificky John Bonham se stal bubenickou ikonou nejen 60. let svou propracovanou technikou. Již v písni *Good Times Bad Times* z prvního alba vydaného touto skupinou, prokazuje svou virtuozi rychlými přechody, exaktní a precizní práci v šestnáctinových přírazech na velký buben a střídání důrazů na těžké i lehké doby, pracující dynamicky s celou bicí soupravou. V kombinaci s virtuozi všech členů skupiny tak dochází k definování nového směru a základu žánrů hard rock a heavy metal.³⁶ Kromě rytmicky rozmanitých groovů využívaných Led Zeppelin, ve kterých kytara napodobuje zpěvovou linku, využívá pentatonických rychlých sól s notnou dávkou boosteru a baskytary exaktně se doplňující s bicím partem, je také neodmyslitelným faktorem vysoký chraplavý vokál, zakomponovaný v symbióze s těmito elementy. Tato charakteristika je slyšitelná zvláště ve skladbách *Heartbraker*, *Whole Lotta Love*, *Black Dog*, *Mobby Dick* a *Communication Breakdown*.

³³ * 1944. V letech 1966 až 1968 působil v The Yardbirds, 1968 byl zakládajícím členem Led Zeppelin. Do dnes je považován za jednoho z předních kytaristů rockové scény pro svůj experimentativní přístup ke hře a pro svá rychlá pentatonická sóla, která inspirovala další kytaristy.

³⁴ V českém jazyce je tento efekt přezdíván jako „kvákadlo“ pro svůj specifický zvuk, způsobený libovolným zužováním či rozšiřováním frekvenční sóny kytarového tónu, což při rychlé manipulaci s tímto pedálem, vytváří „kvákavý“ efekt. První wah pedál byl vytvořen Bradleyem J. Plunketem ve společnosti Warwick Electronics Inc./Thomas Organ Company v listopadu 1966.

³⁵ Efekt periodického zeslabování a zesilování hlasitosti signálu, čímž vytváří dojem kmitání nebo pulzace zvuku.

³⁶ CHRISTE, Ian. *Ďáblův hlas-heavy metal: kompletní historie pro znalce*. 2. vyd. v českém jazyce. Přeložil Lenka FENCLOVÁ. Praha: BB/art, 2010. ISBN 978-80-7381-723-7.

Deep Purple (1968 - aktuálně) se stala jednou z předních rockových hudebních skupin 70. let, se značným vlivem na vývoj hard rocku a heavy metalu. Původní zakládající sestava v roce 1968 zahrnovala zpěváka Roda Evanse, kytaristu Ritchieho Blackmora, klávesistu Jona Lorda, baskytaristu Nicka Simpera a bubeníka Iana Paice. V této sestavě vydala skupina několik úspěšných alb, jako je "Shades of Deep Purple" (1968) s jejich známou cover verzí skladby *Hush* interpreta Joe Southa.

Již od začátku svého působení Deep Purple pokládali velký důraz na propracované klávesové party se specifickým zvukem napodobujícím varhany, využívajících skluzů a štěků harmonicky doplňujících basový part, ale také vytvářejících monumentální melodicky rozmanité sólové plochy. Nedílnou součástí v tomto procesu hrála role Jona Lorda, absolventa Eltham College: a Guildhall school of Music and Drama, který společně s kytaristou Ritchiem Blackmorem prosadil osobitý styl skupiny reflektující prvky blues, rock'n'rollu a klasické hudby. Ranné písně jako *Listen, Learn, Read On, One More Rainy Day, Love Help Me* sice znějí jako přímá inspirace kompozičními prvky The Beatles obohacenými o klávesy a divoké bicí groovy, nicméně plný hard rockový potenciál skupiny se ukazuje již v albu *Deep Purple in Rock* (1970). V kombinaci se zkresleným, avšak průzračným zvukem kytar a údernými bicími, vytvářeli nejen ve vrcholných 60. letech díla definující další vývoj žánrů rockové hudby: specificky hard rocku a heavy metalu, ale také jejich subžánrů.

Podobně jako u předchozích zmiňovaných skupin i **Cream** (1966-1968) spoléhali na virtuozitu, která byla v jejich případě zprostředkována pomocí všech členů skupiny. Skupinu tvořili kytarista Eric Clapton, baskytarista Jack Bruce a bubeník Ginger Baker. Clapton, jakožto zkušený a uznávaný kytarista podobně jako Jimmy Page působil také v The Yardbirds (1963-1965), což značí o přímém prolínání inspirací a stylů formujících hudební vývoj v té době.

Z kompozičního hlediska nese hudba Cream prvky old-time jazzu s bluesovými a moderními rockovými postupy, využívajíc rozsáhlé bluesovo-pentatonické improvizace. „*Soubor existoval jen něco přes dva roky, přesto výrazně změnil směr rockové tvorby – především kombinací hráčské virtuozity s improvizací, oscilací mezi klasickou dvanáctkou a prvky psychedelic music.*“³⁷

³⁷ MATZNER, POLEDŇÁK, WASSERBERGER a kolektiv: Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby A-K, s. 233, Supraphon, o.p., Praha 1987.

Tento popis je zřetelně slyšitelný již v jejich prvním albu „Fresh Cream“, přesněji v písni *N.S.U.*, kde dochází ve slokách a v sólové části skladby k výše uvedené specifikace, také k užití polyrytmických ploch. Bicí a baskytara s kytarou pulzují v osminovém rytmu s důrazem na každou dobu, přičemž zpěv nastupuje s předraženou osminovou hodnotou, vytvářejíc tak synkopický, kontrující rytmus po dobu 2 taktů. Poté se sjednocuje s osminovou pulzací na každou dobu. Sólová část skladby se vyznačuje bluesově-pentatonickým kytarovým sólem, doprovázeným opět osminovou, taktově až nedefinovatelnou pulzací, protože v bicím partu dochází k častým obměnám důrazů pomocí vířivého bubnu a činelů. Spolu s psychedelickým zpěvem tato kompozice definovala jako jedna mezi prvními také vývoj progresivního rocku a metalu.

Navzdory tomu, že věhlasný kytarista **Jimi Hendrix**³⁸ nepocházel původně ze Spojeného království, v roce 1966 v Londýně založil společně s basistou Noelem Reddingem a bubeníkem Mitchem Mitchellem projekt s názvem The Jimmi Hendrix Experience, který se stal nejdůležitějším počinem Hendrixovi kariéry, neboť ihned po uveřejnění prvního alba „Are You Experienced“ (1967) se trio stalo senzací. Následovala alba "Axis: Bold as Love" (1967) a "Electric Ladyland" (1968).

Hendrix je dodnes považován za významného průkopníka v oblasti rockové hudby. Inspiračním a invenčním zdrojem pro něj byli bluesoví kytaristé jako Muddy Waters a B.B. King, rock'n'rollové legendy jako Chuck Berry a Little Richard, ale také další jazzoví a experimentální kytaristé. Hendrix spojil tyto vlivy s vlastním tvůrčím ideálem a výrazovými prostředky. Pakliže vezmeme v potaz invenci bluesově-pentatonickou, objevující se u všech hudebních skupin zmíněných v této kapitole od 2. poloviny 60. let, tak výrazové prostředky hrají v Hendrixově kytarovém projevu největší roli.

Kromě toho, že využíval, pro hru s již uvedeným triem, celou řadu kytarových efektů³⁹ s ikonicky znějící kytarou Fender Stratocaster zapojenou do 100wattového lampového aparátu Marshall 1959 Super Lead, zvuk, který vytvářel, byl zprostředkován hlavně díky jeho pevnému úchopu kytary, specifické a dynamicky rozmanité práci s trsátkem a také silné hammer-on⁴⁰ a pull-off⁴¹ techniky. Dalším originálním prvkem Hendrixovi hry a jeho osobitou doménou zůstal dodnes nekonvenční způsob hry za zády a také občasně

³⁸ *1942, Seattle –1970, Londýn.

³⁹ Vox Wah, Roger Mayer Octavia, Dallas-Arbiter Fuzz Face, Univox Uni-Vibe.

⁴⁰ Legáto směrem nahoru pomocí „přiklepnutí“ druhého prstu k již zaznívající notě.

⁴¹ Legáto směrem dolů pomocí „odtažení“ prstu.

užívání zubů k rozeznění strun.⁴²

Z žánrového a interpretačního hlediska se jedná o blues-rock a psychedelický rock, spojitelný opět s českou definicí Big-Beatu, avšak podobně jako Jimmy Page či Eric Clapton, i Hendrix využíval v doprovodu zmenšené akordy a akordy s přidanou septimou. Sólové melodické linie však zůstávaly valnou většinu času v bluesově-pentatonickém základu.

Nejvíce ikonickými skladbami dokazující průrazný zvuk popsany výše, představují například díla: *Hey Joe*, *Purple Haze*, *Foxy Lady*, *Fire* nebo *Voodoo Child*. Nejen tato Hendrixova tvorba se stala velkou, ba pro některé interprety dokonce zásadní inspirací:

„Hendrix silně ovlivnil opravdu kdejakého významného muzikanta. U lidí z bluesové, funkové a příbuzné sféry, jako jsou třeba Stevie Ray Vaughan, Robert Cray, Lenny Kravitz, Prince, Eddie Hazel z Parliament/Funkadelic, Vernon Reid z Living Colour a mnoho dalších, to příliš nepřekvapí. Ovšem u různých metalových nebo jazzových hráčů by to možná jeden nečekal. Například Kirk Hammet z Metallicy tvrdí, že kytaristou se stal na základě písně Purple Haze, která mu prý úplně změnila život.“⁴³

Také to byl právě Jimi Hendrix, jehož hudba pomohla definovat název žánru heavy metal (nikoli žánr samotný). Tehdy se jednalo spíše o termín, ve smyslu kompozic, vymykající se standardům dosavadní mainstreamové hudby:

„Poprvé se pojem „heavy metal“ v souvislosti s rockovou hudbou objevil na konci 60. let v New York Times v článku jednoho žurnalisty, který napsal o Hendrixovi, že „Jimiho hudba zní, jakoby padal z nebe těžkej kov“. Jelikož toto přirovnání připadlo některým hudebním publicistům jako velmi poetické, automaticky ho použili pro určité, na tu dobu velmi drsně znějící soubory, většinou se odlišující od běžné beatové nebo rhythm&bluesové produkce. Tyto skupiny proslulé hřmotným soundem kytar a bicích se již muzice pozdějších HM ansámbli hodně blížily, a v jejich skladbách se objevily určité postupy či riffy, ze kterých jejich hudebně ještě tvrdší následovníci vycházeli. Proto jedna skupina publicistů považuje za jakési průkopníky heavy metalu první

⁴² PROWN, Pete a Lisa SHARKEN. GEAR SECRETS OF THE GUITAR LEGENDS: How to Sound Like Your Favorite Players.

⁴³ KORÁL, Petr. Jimi Hendrix-kytarový génius, který neznal noty [online]. [cit. 2023-05-22]. Dostupné z: <https://www.casopismuzikus.cz/clanky/jimi-hendrix-kytarovy-genius-ktery-neznal-noty>

*hardrockové skupiny přelomu 60. a 70. let, jako třeba Jimi Hendrix Experience, The Who, Cream, Mountain, Iron Butterfly, Blue Cheer, Steppenwolf, MC5, Stooges a hlavně Led Zeppelin nebo Black Sabbath a Deep Purple.*⁴⁴

2.3 Vznik a vzestup Heavy Metalu, 70. léta – 1. pol. 80. let

Vznik heavy metalu v pravém slova smyslu byl úzce spojen se situací, ve které se na konci 60. let rocková hudba nacházela. Ideály a hodnoty generace Hippies se rozpadaly a čelily vážné dezintegraci. Atentáty na Martina Luthera Kinga a Roberta Kennedyho v roce 1968, společně s incidenty při koncertu Rolling Stones v Altamont Raceway⁴⁵ roku 1969, otrásly touto komunitou a způsobily jejich zklamání z pacifistických ideálů. Jako výsledek mladá generace, která tvořila dosavadní kontrakulturu konvenční a násilné společnosti, opustila města a vrátila se do svých rodných zemí, nebo se uchýlila do hor, aby unikla ztroskotání jejich vysněné utopie. Tato proměna znamenala konec 60. let a všeho, co jejich éra představovala. Naproti tomu se prosazovala nová, pragmatická realita. V roce 1970, kdy Black Sabbath vydali své stejnojmenné debutové album, Paul McCartney oznámil rozpad hudební skupiny The Beatles a Janis Joplin, Jimi Hendrix a Jim Morrison zemřeli na předávkování drogami. Heavy metal tedy vznikl právě v době, kdy se generace rock'n'rollu 60. let rozpadala.⁴⁶

Postupně tento styl začal získávat svou hudební a stylovou identitu jako „tvrdší“ forma hard rocku. Během 70. let se v rámci heavy metalu utvořila relativně malá, avšak silně oddaná subkultura sestávající se převážně z bílých mužů střední dělnické třídy. Z důvodu možného odporu specifických demografických skupin se heavymetalové hudební skupiny téměř neprosazovaly v rádiovém éteru, a tak byly nuceny podporovat prodej svých alb prostřednictvím intenzivních turné.⁴⁷

⁴⁴ HRABALÍK, Petr. Jak to vlastně s tím heavy metalem je [online]. [cit. 2023-05-22]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/104-jak-to-vlastne-s-tim-heavy-metalem-je/>

⁴⁵ Pokus o zopakování úspěšného festivalu míru ve Woodstocku 1969. Festival pořádaný Rolling Stones se ale vymkl kontrole a během jeho průběhu přišli o život 4 lidé, přičemž 2 zemřeli při dopravní nehodě a jeden utonul v zavlažovacím kanále. Nejznámější případ se ale týká násilné smrti Meredith Huntera. Byl ubodán členem motorkářského gangu Hells Angels, kteří zde byli najati jako ochranka.

⁴⁶ CHRISTE, Ian. Ďáblův hlas-heavy metal: kompletní historie pro znalce.

⁴⁷ WALSER, Robert. Running with the Devil: Power, Gender, and Madness in Heavy Metal Music

Éru 70. let, která odstartovala zlom ve vývoji metalového žánru, započala britská hudební skupina **Black Sabbath**⁴⁸ (1968-2017) se svým stejnojmenným debutovým albem. První skladba, která nesla zároveň název alba, byla inovační předzvěstí mysticismu a temných stránek společnosti, vyjádřených v hudebním pojetí. Úvodní riff skladby nahrál Tony Iomí⁴⁹ pomocí vlastnoručně upravené kytary Gibson SG Special, celé podladěné do Es ladění, zapojené do zesilovače Laney LA100BL za použití efektů Fuzz Face a Dallas-Arbitr Rangemaster.⁵⁰ Motiv se sestává z powerchordu B/D o půlové hodnotě a tónů G o půlové hodnotě a trilkou CIS-D o celé hodnotě v tempu 68 bpm. Vzniká zde tak mezi prvním a druhým taktém spodní tritón evokující zlo. Celá introdukce je zahalena do temné atmosféry díky pomalému partu bicí soupravy, hrající jednoduchý pattern se střídáním velkého a malého bubnu na 1. a 3. dobu. Skladba je také označována za první doom metalový⁵¹ počín.

Ve stejném roce uvedla tato skupina i své druhé album s názvem *Paranoid*. Ústřední textový motiv celého alba se zaměřuje na témata korupce, války, nenávisti společnosti, úzkosti a pomsty. Album obsahuje notoricky známé skladby jako *War Pigs*, *Paranoid* a *Iron Man*. Pátou skladbu alba představuje titul *Electric Funeral*, ve sloce uvádějící charakteristický Osbornův „mečivý“ a skeptický hlas, baskytaru s fuzz efektem a kytaru s wah efektem. To vše v unisonu na půdorysu aiolské moll. Tato ústřední melodie je tvořena intervalovým postupem začínajícím na základním tónu tóniny: vrchní kvinta směrem nahoru, 2x malá sekunda dolů a velká sekunda dolů. I tato skladba, jako spousta jiných v tvorbě Black Sabbath disponuje zatěžkaným rytmickým charakterem.

V roce 1973 vyšlo album „Sabbath Bloody Sabbath.“ To představovalo odklon od původního image a hudebního jazyka k prokomponovanější formě a místy „měkčímu“ zvuku. Ve stejnojmenné skladbě, začínající notoricky známým riffem, používají Black Sabbath i akustickou kytaru pro lyričtější, folkově-bluesovou část.

⁴⁸ Zakládající členové: Tony Iommi (kytara), Geezer Butler (baskytara), Bill Ward (bicí) a Ozzy Osbourne (zpěv) - V roce 1979 došlo k odchodu Ozzyho Osbourny ze skupiny, který byl nahrazen v průběhu dalších let několika dalšími zpěváky, včetně Ronnieho Jamese Dia a Iana Gillana. Tím byl, kvůli souladu s tvůrčími přístupy nových zpěváků, ovlivněn i vývoj interpretace a zvuku Black Sabbath.,

⁴⁹ Britský kytarista a zakládající člen skupiny Black Sabbath (*19.2 1948, Birmingham) - Kvůli pracovnímu úrazu v továrně na kovové lisy přišel o konce ukazováčku a prostředníčku na pravé ruce, což ho přimělo přizpůsobit svůj styl hry na kytaru za používání umělých výlisků nahrazujících články, o které přišel. Tato životní událost formovala jeho kariéru a vedla k vytvoření charakteristického zvuku kytary, který se stal pro Black Sabbath specifickým.

⁵⁰ PROWN, Pete a Lisa SHARKEN. *GEAR SECRETS OF THE GUITAR LEGENDS: How to Sound Like Your Favorite Players*. Backbeat; Pap/Com edition, 2003. ISBN 087930751X.

⁵¹ Doom metal vznikl jako právoplatná odnož heavy metalu v 80. letech.

Krom tohoto kontrastu však zůstává skladba věrná definici heavy metalu – včetně chromatismů, hutného zkresleného zvuku a temných textů.

Když roku 1978 opustil skupinu Ozzy Osbourne, stal se z ní mezistupeň a odrazový můstek, který jiní zpěváci využili pro cestu ke svým vlastním projektům. Ronnie James Dio, dříve člen skupin Elf a Rainbow, se přidal k Black Sabbath po Ozzyho odchodu a setrval zde do roku 1982. Poté založil skupinu Dio.⁵² Následoval bývalý zpěvák skupiny Deep Purple, Ian Gillan, který ve skupině působil pouze rok, než zformoval projekt Ian Gillan Band. Pouze kytarista Tony Iommi zůstal s Black Sabbath po celou dobu jejich existence coby nositel původní myšlenky hudebního vyjádření specifického pro tuto skupinu, nicméně prolínání tvůrčích přístupů zprostředkované právě obměnami členů uskupení, vedlo ke krystalizaci žánru jako takového.⁵³

Oproti tomu, o repertoáru **Deep Purple**⁵⁴ v tomto období nelze hovořit jako o přímé heavy metalové tvorbě, i když byli pod tímto pojmem několikrát za svou kariéru představeni. Jejich chápání heavy metalu bylo zcela zřejmé a z hlediska přesahu žánru nadčasové:

„Ačkoli se skladba Deep Purple „Smoke on the Water“ stala metalovou hymnou a obsahovala první základní riff v repertoáru každého dlouh vlasého kytaristy, skupina se nikdy nepovažovala za heavymetalovou. „Nikdy,“ řekl klávesista John Lord deset let nato časopisu Kerrang!“. „Nikdy jsme si na zápěstí nenavlíkali octočkané pásky a ostny a nikdy jsme fotografům nepózovali s pusou plnou crčící krve. Nic proti tomu, ale je to pro lidi, které zajímá jiný druh hudby, než děláme my.“⁵⁵

Skladba *Smoke on the water* byla publikována na albu „Machine Head“ v roce 1972. Tento počín také znamenal rozšíření metalových textových témat o vyprávění příběhů a také širší metaforická pojetí. Samotný ikonický riff nahráný Ritchiem Blackmorem nesoucí zkreslený zvuk kytary Fender Stratocaster, je tvořen paralelními kvartami na 1., 3., 4. a 5. stupni melodické moll, doprovázený ostinátním základním tónem, hraným baskytarou v osminových hodnotách pouze na základním stupni, což v kombinaci

⁵² S R.J. Diem vydala skupina album „Heaven and Hell“ (1980), jehož kompoziční i zvuková stránka odpovídá svou charakteristikou čistě formě heavy metalu jakožto právoplatnému subžánru.

⁵³ CALKINS, Katherine. *Rock Music Styles: A History*. 8th Edition. McGraw Hill, 2019. ISBN 125992257X.

⁵⁴ Viz předchozí kapitola.

⁵⁵ CHRISTE, Ian. *Ďáblův hlas-heavy metal: kompletní historie pro znalce*, s. 25.

se střídáním velkého a malého bubnu v partu bicí soupravy na každou dobu, při rychlosti 114 bpm, vytváří „zatěžkanou“ a „mužskou“ atmosféru.

V tomto albu také vyšla píseň *Highway Star*, která je zvukově založena na stejném harmonickém i zvukovém principu, využívající však tempa 173 bpm.

„V kontrastu k jednoduše srozumitelným konceptům Sabbathů a Zeppelinů byli Deep Purple úžasnou rockovou silou, která zahrnovala dynamickou stěnu hammondek⁵⁶ Jona Lorda, náladovou kytaru Fender Stratocaster Ritchieho Blackmorea a nezapomenutelné variabilní kvílení Iana Gillana. Skupina předpověděla rozrušení z rychlých aut v „Highway Star“ a „Space Truckin“, které se staly krédem první generace bohatých teenagerů s přístupem na mezinárodní hranice.“⁵⁷

Na poli tvrdých žánrů se tedy objevil další, texty formující fenomén, pojednávající o síle motocyklů a automobilů, vyjadřujících rychlost a nespoutanost.

Z této tematiky čerpali také **Judas Priest**, jejichž zpěvák Rob Halford se rád ukazoval na pódiu, sedíce přitom na motocyklu Harley Davison. Skupina se v osmdesátých letech stala symbolem britského heavy metalu, nicméně až do pozdních sedmdesátých let⁵⁸ neabsolvovali ve Spojených státech amerických žádné turné, přestože existovala již od roku 1971. Nejdříve si budovali svou fanouškovskou základnu v Anglii. Během prvních tří let své existence používali nejčastěji využívané instrumentální obsazení typické pro rané heavy metalové skupiny 70. let, a to: zpěv, jednu elektrickou kytaru, baskytaru a bicí soupravu. V roce 1974 se k nim připojil druhý, sólový kytarista⁵⁹, čímž se zvukové spektrum rozšířilo nejen o hlasitostní stupeň, ale také o harmonické možnosti hlavně v sólových částech skladeb. Takto obohacený a rozmanitější zvuk kytarových sól značně odlišoval debutové album Judas Priest, „Rocka Rolla“ (1974) od hudby interpretované hudebními skupinami, sestávajícími se pouze ze tří členů a jako jedni z prvních tak dali vzniknout rozdělení rytmické a sólové kytary a také dvouhlasým kytarovým sólům.

⁵⁶ Jon Lord, klávesista Deep Purple, hrál na klávesy Hammond C3.

⁵⁷ CHRISTE, Ian. *Ďáblův hlas-heavy metal: kompletní historie pro znalce*, s. 25.

⁵⁸ První americké turné podstoupila hudební skupina Judas Priest v roce 1977, kdy se Počátkem toho roku účastnili turné hard rockové skupiny REO Speedwagon jako předskokani. Právě tohle turné jim umožnilo představit se americkému publiku a rozšířit svou fanouškovskou základnu.

⁵⁹ Glenn Tipton.

Následně, o dva roky později, vydala skupina album „Sad wings of destiny“ (1976), kde ve skladbě *The Ripper* využili kytaristé Kenneth Keith Downing a Glenn Tipton již v introdukcí dvojhlas kytar ESP Custom V, používající krkových snímačů EMG 81, zapojených do předzesilovače Rocktron Piranha a zesilovače Marshall 9100 power. Výrazné zkreslení tak přispělo svou zvukovou agresí k disharmonické struktuře dvoutaktové introdukce. K provázanosti žánrového pojetí přispívají i doprovodné vokály strukturované v kvintách, doprovázející kytarové sólo. Poslední tři takty sóla jsou přímou citací úvodního riffu skladby *Black Sabbath*.⁶⁰ Tyto skupiny již v první polovině 70. let daly heavy metalu podobu, která byla snadněji diferenciovatelná od hard rockových kořenů. Heavy metal byl doslova rytmicky i tempově těžkopádný.

V druhé polovině 70. let vývoj tvrdé rockové hudby ovlivnilo další hudební hnutí a revoluce vzniklá v Británii, zvaná punk.⁶¹ Punk se stavěl jak proti hudebním mainstreamům, tak i proti příliš propracované, pompózní a sériově vydávané tvorbě hudebních skupin jako Kiss a Led Zeppelin, a to pomocí vizuální násilnosti, zahrnující nekonvenční, barevně provokující, částečně oholené vlasy, kovové hroty a řetězy nošené jako šperky a celkové roztrhanosti vizáže. Toto hnutí představovalo směs různých hudebních přístupů a stylu módních výstřelků, stavějící se tak proti dosavadním kulturním i politickým hodnotám, zdůrazňující rebelství.

Punková hudba se okázale vzdálila od virtuozy. Byla vystavěna na intonačně nepřesném a provokativním vokálním projevu připomínajícím mluvení/křik, za doprovodu nepřiliš sofistikovaně znějící elektrické kytary a baskytary s rychlými bicími, kompozičně stavěna na repetitivní akordové progresi s prvky původního rock'n'rollu.

Na základě punkového hnutí a také razantního vzestupu mainstreamové disco music, byly metalové a hard rockové skupiny upozaděny a staly se méně žádanými. V důsledku toho se objevila zřejmá potřeba oživení tvrdé rockové scény prostřednictvím nového impulsu.

K této proměně vskutku došlo. Na přelomu 70. a 80. let. byl americký trh bohatě zásobován počiny britských heavy metalových skupin, což bylo chápáno jako druhá „britská invaze,“ která měla pro heavy metal stejný význam, jako skupiny The Beatles a Rolling Stones patnáct let dříve pro hudbu v oblasti popu a rocku.

⁶⁰ Viz výše uvedená analýza písně *Black Sabbath*, stejnojmenné skupiny.

⁶¹ Mezi nejznámější hudební uskupení punkového hnutí patří Sex Pistols, The Clash, Ramones, The Damned nebo Buzzcocks.

Joe Elliot, zpěvák hudební skupiny Deff Leopard, uvedl, že po ztrátě popularity tvrdého rocku se v průběhu let 1979 a 1980 situace zásadně změnila. Vznikla nová vlna úspěšných skupin jako Def Lepardd, Iron Maiden, Samson a Saxon. I když tyto skupiny představovaly různorodé styly metalu, byly vnímány jako enormní přínos pro obnovu zmiňovaného žánru. Další klíčovou událostí se bezesporu stalo vydání debutového alba Van Halen v roce 1978, což mělo revoluční dopad na metalovou techniku hry na elektrickou kytaru. Tato událost vyvolala novou vlnu zájmu o hru na elektrickou kytaru a experimentaci s jejím zvukem, nesrovnatelně větší než v období, kdy Eric Clapton dosáhl svého kytarově-technického vrcholu či kdy došlo k úmrtí Jimiho Hendrixe.⁶²

„Nová vlna britského heavy metalu“ se vyznačovala kratšími a lépe zapamatovatelnými skladbami, sofistikovanějšími produkčními technikami a vyššími technickými standardy, což výrazně přispělo k jejímu úspěchu v mainstreamovém prostředí.⁶³

Hudební interpretací se jednalo z velké části o odpověď mířenou na hudební prostředky punku, které tvořila ve valné většině rychlost. V metalu a hard rocku byla zakomponována vyšší tempa za hojného využití hry na dvojitý velký buben u bicí soupravy, kombinovaný s divokými, převážně šestnáctinovými přechody. Taktéž basově zakulacený, avšak mohutně zkreslený tón elektrických kytar, pseudo-operní či naopak nekónkrétní, ale o to drsnější chraplavý hlas ve vokálech a hlasitá baskytara, vystupující v mixu daleko více než doposud, to vše využívající všechny dostupné efekty na trhu, vytvořilo nekompromisní a energickou atmosféru tvrdým žánrům vlastní. Kytaristé využívali stejně tak značky Fender (Iron Maiden), jako i Gibson (Saxon), které se hráči snažili osobitě přeměnit na jejich personifikovanou definici zvuku. Nejvíce využívané zesilovače se v tomto hudebním odvětví staly aparáty dosahující velkého zkreslení, vyráběné firmami Marshall, Randall, či Laney.

Hard rock a metal se stali velice populární záležitostí také v Los Angeles kolem let 1983-1984. Hudební skupiny jako Mötley Crüe a Ratt si zakládaly na svém působení coby pokračovatelé glam metalových skupin, zatímco další skupiny jako Quiet Riot, Dokken a W.A.S.P. získaly mezinárodní pozornost na poli heavy metalu. Také Jižní Kalifornie se stala touto dobou středem metalové scény. Hudební skupiny z jiných částí USA, včetně Poison a Guns N' Roses, se sjížděly do Los Angeles s nadějí na získání

⁶² Viz předchozí kapitola.

⁶³ WALSER, Robert. *Running with the Devil: Power, Gender, and Madness in Heavy Metal Music*.

smluv u předních hudebních nakladatelství, jakými byly Enigma Records nebo Geffen Records. V roce 1983 vydali Def Leppard album „Pyromania,“ které jim přineslo hvězdný status, vedoucí k dosavadně největší metalové popularizaci. K té došlo o rok později. Téhož roku vydala také hudební skupina Metallica⁶⁴ své první album s názvem "Kill 'Em All". V tomto roce tvořily metalové a hard rockové počiny pouze 8 procent všech prodaných nahrávek ve Spojených státech. O rok později se podíl zvýšil na 20 procent.⁶⁵

Taktéž byl v roce 1983 pořádán hudební festival v San Franciscu,⁶⁶ kde skupiny jako Van Halen, Scorpions, Judas Priest a Mötley Crüe výrazně dominovaly obsazeností publika.

„Heavy metal se tak stal protipólem první a druhé generace kytarových i klávesových novovlnných kapel,⁶⁷ zakládajících písně na jednoduchých motivech a popěvcích, jednoznačně mířící do sféry jakéhosi rafinovaného popu. HM naproti tomu předkládal instrumentálně kvalitní drsnou muziku, postavenou na bustrovaných kytarách, kanonádách bubnů, s jednou chraptivým, podruhé zas skoro operním vokálem, elektrickou jízdou, vonící světem magie, fantasy, comicsů, piva a ocelového chlapáctví. Svou zvýšenou rychlostí reagoval na zběsilost punku, pro ještě tvrdší sound pak volil místo kláves druhou kytaru. To byla hlavní nástrojová změna oproti hardrocku. A ještě v jedné věci se heavy metal odlišoval od svého hardrockového fotříka – až na výjimky (Motörhead, Van Halen) prakticky zcela vymizely citace blues, eventuelně rhythm & blues.“⁶⁸

⁶⁴Aktuálně nejznámější metalová skupina na světě.

⁶⁵ WALSER, Robert. *Running with the Devil: Power, Gender, and Madness in Heavy Metal Music*.

⁶⁶Druhý ročník festivalu „US Festival“: US Festival byl významným hudebním festivalem, který se konal v letech 1982 a 1983 poblíž města Devore nedaleko San Franciska v Kalifornii. První ročník se uskutečnil v září 1982, druhý ročník následoval v květnu 1983. Akce byla organizována producentem a režisérem Stevem Wozniakem, spoluzakladatelem firmy Apple, a představovala hojně sledovanou kulturní událost, která nabídla platformu pro různé hudební žánry, včetně metalu.

⁶⁷ Např. v USA: The Cars (1976-1988), The Go-Go's (1978), The Police (1977-1986). V UK: Duran Duran (*1978), Blondie (1974-1982).

⁶⁸ HRABALÍK, Petr. *Jak to vlastně s tím heavy metalem je* [online]. [cit. 2023-06-01]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/104-jak-to-vlastne-s-tim-heavy-metalem-je/>

3. Eddie Van Halen

Jako přímý zdroj pro definici přínosu Edwarda Lodewijka Van Halena rockové a metalové scéně se naskýtají mnohočetné rozhovory s ikonami tohoto hudebního odvětví. Například Rob Halford (Judas Priest)⁶⁹ poskytl v roce 2020 rozhovor webu Metal Injection, kde se vyjádřil k otázce, zda má na E. Van Halena, či skupinu Van Halen nějaké vzpomínky:

"A couple of strong memories. First one, when I was introduced to Eddie's spectacular guitarman ship was in the very early days of Judas Priest. Our manager, Dave Cork at the time, came over to where I was living at the time and said you've got to come sit in my car and listen to this cassette that somebody sent me from America. It's this new band, they're called Van Halen. I don't know anything about them, but just listen to this music. So I went and sat in the car outside my house, and we played the whole first Van Halen album, and I was just mesmerized. I was mesmerized by his guitar playing. He was like something we've never ever heard before from a guitar player. So that was the first time."^{70 71}

⁶⁹ Viz předchozí kapitola.

⁷⁰ PASBANI, Robert. Future of Metal, Being Gay Icon – The Metal Injection Interview: ROB HALFORD Talks EDDIE VAN HELEN Memories. *Metal Injection* [online]. 9.10.2020 [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <https://metalinjection.net/video/rob-halford-talks-eddie-van-halen-memories-future-of-metal-being-gay-icon-the-metal-injection-interview>

⁷¹ Mám pár opravdu silných vzpomínek. Jako úplně první je ta, když jsem se poprvé setkal s jedinečným kytarovým umem Eddieho, tehdy, když Judas Priest byli ještě na začátku. Náš manažer, Dave Cork, mě přišel navštívit se slovy: „Musíš semnou do auta, poslechnout si tuhle kazetu, co mi poslali z Ameriky. Je to nová hudební skupina, říkají si Van Halen. Sice o nich moc nevím, ale prostě tu hudbu poslouchej.“ Tak jsem šel a do toho auta, parkujícího před mým domem, jsem si sedl. To album jsme si přehráli celé a v tu chvíli jsem byl prostě zhypnotizován. Zhypnotizován jeho kytarovým hraním. Bylo to něco, co jsme nikdy předtím od žádného kytaristy neslyšeli. To je má první vzpomínka.

3.1 Historiografická sonda do počátku života Eddieho Van Halena a vzniku skupiny Van Halen

3.1.1 Narození a emigrace

Nejvýznamnějším faktem, který je potřeba zmínit, je ten, že E. Van Halen strávil dětství v zázemí hudebnické rodiny. Jeho otec, Jan Van Halen, byl hudebníkem, narozeným v roce 1920 v Amsterdamu. Ovládal hru na klarinet a saxofon, kterou provozoval v různých kulturních sférách, včetně politických událostí, rozhlasových orchestrů a cirkusových představení. Během druhé světové války byl zajat a nucen hrát propagandistickou hudbu pro nacistický režim. Když byl po válce propuštěn, odcestoval do Indonésie, kde se seznámil s Eugenií Van Beers. V Indonésii také tento pár uzavřel manželský sňatek, načež se vrátil zpět do Amsterdamu. Tam se jim 8. května 1953 narodil syn Alexander Arthur Van Halen a o dva roky později, 26. ledna 1955, Edward Lodewijk Van Halen.⁷²

Jan Van Halen působil jako profesionální hudebník v mnoha sférách a přijímal spoustu nabídek tak, aby rodinu hraním uživil. Proto byl usedlý způsob rodinného života nemožný. Rodina se krátce po narození Edwarda přestěhovala do Nijmegen, kde se jeho otec stal hráčem orchestru nizozemského královského letectva. Již tehdy, kdy doma cvičil pochody, Alexander a Edward Van Halenovi používali kuchyňské vybavení pro imitaci pochodových bicích nástrojů: *“The earliest memories I have about music are from our father,” Alex said. “You couldn’t help but be touched by music—we were surrounded by it.”*^{73 74}

Jelikož neměl otec dost času ani trpělivosti na to, aby učil své syny hudbě, přihlásil je na hodiny klavíru se záměrem, aby se z nich stali koncertní klavírní mistři. Na vrcholu svých hráčských dovedností se přidal Jan k uskupení Ton Wijkamp Quintet, které získalo

⁷² Díky zálibě v klasické hudbě a její admiraci Jan Van Halenem, získal Edward své druhé jméno podle Ludwiga van Beethovena.

⁷³ CHRISTE, Ian. *EVERYBODY WANTS SOME: THE VAN HALEN SAGA*. New Jersey: John Wiley, 2007. ISBN 978-0-470-03910-6.

⁷⁴ „Nejranější vzpomínky, které na muziku mám, jsou spojeny s mým otcem.“ Řekl Alex. „Nešlo to jinak-byly jsme muzikou obklopeni.“

hlavní cenu na prestižním jazzovém festivalu v Loosdrechtu v Holandsku.⁷⁵ Uskupení mezi lety 1960-1961 cestovalo po celém Holandsku a někdy i do Německa. Edward a Alexander Van Halenovi se ke svému otci na těchto cestách připojili, a tak mohli na vlastní oči vidět praktické aspekty hudební kariéry a formovat si povědomí o různých hudebních odvětvích, ale také o divokém a prostopášném způsobu života. Alexander Van Halen, kterému bylo v té době pouhých devět let, přišel o nevinnost na jednom z večírků konaných po vystoupení. Toto hudební prostředí a vliv jejich otce sehrály klíčovou roli při rozvoji jejich hudebního talentu.⁷⁶

I když si rodina nevedla na tehdejší poměry špatně, postupně se nechali zlákat informacemi o lepší životní úrovni v Americe, které jim byly zprostředkovány pomocí dopisů od rodinných příslušníků Eugenie Van Halenové, kteří zde již nějakou dobu žili. V roce 1962 se tak rodina vydala pouze se starým klavírem značky Rippen⁷⁷ a malým množstvím peněz, na devítidenní přeplavbu Atlantikem. Nedostatek peněz kompenzoval Jan Van Halen tím, že hrál s ansámblem, účinkujícím na palubě lodi. Pomáhali taktéž Edward a Alexander Van Halenovi, kteří předváděli své klavírní dovednosti a mezi cestujícími vybírali peníze jako spropitné.

„I have to hand it to my dad for having the balls, at the age of 42, to sell everything, pack his bags and come to a whole new country,“ Eddie Van Halen noted in 2015, when reflecting upon his family’s immigrant experience.^{78 79}

3.1.2 Počátky v USA

Rodina měla příbuznými Eugenie Van Halenové zarezervováno ubytování ve městě Pasadena, sídelní oblasti Los Angeles. Jednalo se o malý byt, který sdíleli s dalšími dvěma rodinami. Museli tak obývat jednu místnost a všichni spát na jediné posteli. Jan Van Halen využíval k obživě různých pracovních pozic včetně mytí nádobí v Arcadia Methodist Hospital a úklidu v Masonic Temple či Pacific Telephone. Eugenia pracovala jako služka. Dokonce shromažďovali staré železo, které poté prodávali ve sběrnách.

⁷⁵ 1960.

⁷⁶ CHRISSTE, Ian. *EVERYBODY WANTS SOME: THE VAN HELEN SAGA*. New Jersey: John Wiley, 2007. ISBN 978-0-470-03910-6.

⁷⁷ Firma založena v roce 1923 Johannesem Rippenem.

⁷⁸ BRANNIGAN, Paul. *ERUPTION: THE EDDIE VAN HELEN STORY*, s. 12.

⁷⁹ „Uznávám tátu za to, že měl tu odvahu ve svých 42 letech všechno prodat, sbalit si věci a vydat se do úplně cizí země.“ Poznamenal Eddie Van Halen v roce 2015, když vzpomínal, jak s rodinou emigrovali.

Navíc šance otce k navracení se opět k obživě hudbou byla v době, kdy Big Bandová muzika ztrácela na popularitě, téměř nedosažitelná. Přesto hrál alespoň po nocích se svatebními ansámby.

Krom tvrdého živobytí se ale také všichni členové rodiny Van Halen potýkali s dalšími význačnými problémy. Jazyková bariéra a kulturní rozdíly vedly k jejich diskriminaci a šikaně. Zvláště u Alexandra a Edwarda, kteří dlouhou dobu uměli anglicky pouze slova „yes“, „no“ a „accident“, docházelo v prvních letech na základní škole⁸⁰ k mnohočetným incidentům fyzické šikany ze strany jejich spolužáků:

„It was absolutely frightening,“ Eddie recalled, „beyond frightening. The school that we went to was still segregated at the time, and since we couldn’t speak the language, we were considered a minority. My first friends in America were black. The white people were bullies: they would tear up my homework papers, make me eat playground sand. The black kids stuck up for me.“^{81 82}

Alexander měl například také příhodu, kdy ho v parku napadl starší chlapec baseballovou pálkou, protože na ni Alexander poukázal a zvolal „Baseball!“ Díky těmto podmínkám si bratři Van Halenovi vytvořili silné pouto, které se později projevilo i v jejich hudebním projektu.⁸³

Bratři Van Halenovi nepřestali hrát ani po přistěhování se do Spojených států amerických. Paradoxně byli znovu zapsáni na hodiny klavíru jejich matkou ihned, jakmile to finanční prostředky dovolily. Eugenia Van Halenová sice mladé hudebníky podporovala, zároveň ale nechtěla, aby se stali profesionálními hudebníky po vzoru svého otce. Ve studiu klavíru pokračovali bratři u Stasyse Kalvaitise, učitele původem z Litvy.⁸⁴ Kalvaitis byl přísný a náročný. Edward se mu vzpíral, protože se neztotožňoval se způsobem výuky založené na drilu. Svůj odpor vyjadřoval subtilně, a to tak, že se odmítal učit čist noty. Místo toho se veškerá klavírní díla učil podle poslechu. Navzdory tomu byl však velice zdatným pianistou. V srpnu 1964 dokonce vyhrál klavírní soutěž mladých talentů

⁸⁰ Alexander Hamilton Elementary School.

⁸¹ BRANNIGAN, Paul. *ERUPTION: THE EDDIE VAN HALEN STORY*, s. 16.

⁸² "Bylo to naprosto děsivé," vzpomínal Eddie, "mnohem děsivější, než si dokážete představit. Škola, do které jsme chodili, byla tehdy stále segregovaná, a protože jsme jazykem nemluvili, byli jsme považováni za menšinu. Moji první kamarádi v Americe byli černí. Bílí nás šikanovali: roztrhávali mi domácí úkoly, nutili mě jíst písek z pískoviště. Černí kluci se mě zastávali."

⁸³ BRANNIGAN, Paul. *ERUPTION: THE EDDIE VAN HALEN STORY*

⁸⁴ Absolvent prestižní ruské imperiálního konzervatoře v Petrohradu, který studoval společně s úspěšným ukrajinským skladatelem Sergejem Prokofjevem a litevským houslovým virtuosem Jaschou Heifetzem.

ve městě Long Beach. Ve hře na klavír pokračoval Edward Van Halen až do svých šestnácti let. Nikdy si ji ale neoblíbil.

Když byli Edward a Alexander Van Halenovi v 5. ročníku, začali obdivovat vystoupení The Beatles a Dave Clark Five v televizní show Eda Sullivana. Tyto skupiny byly první, které se prosadily v hitparádách. Inspirováni novou vlnou populární hudby, založili bratři Van Halenovi se spolužáky z Hamilton Elementary School svou první hudební skupinu.⁸⁵

S tou vystupovali na místech, kde se zpravidla zdržovala spousta žáků. Výborně tomuto účelu sloužila školní jídelna. Tím postupně opadávala jejich nervozita z nového prostředí a začali se zařazovat do společnosti. E. Van Halen se později nechal slyšet, že právě tohle hudební počínání se pro něj stalo cestou k překonání stydlivosti a strachu.⁸⁶

Později se na nižší střední škole oba bratři začali učit hře na housle, nicméně pod vlivem televizních pořadů se jejich zájem o klasickou hudbu nadále zmenšoval. Edward například zkoušel na své housle imitovat úvodní melodii z detektivního seriálu „Peter Gunn.“ Byl to ale právě A. Van Halen, který se ve svém odporu projevoval hlasitěji. Rodiče tyto tendence neopomínali a se snahou o to, aby se Alexanderův hudební um i nadále rozvíjel, mu koupili španělskou kytaru s nylonovými strunami a přihlásili ho na lekce flamenca, přičemž jeho cvičení na tento nástroj mnohokrát zřel i jeho bratr.⁸⁷ Mezitím si E. Van Halen zprostředkoval brigádu. Roznášel časopisy a noviny. Za 125 dolarů si koupil japonské bicí „St. George“, aby se mohl učit své oblíbené písni skupiny Dave Clark Five.⁸⁸

A. Van Halen nicméně nebyl spokojen se zvukem a hudebním vyjádřením, jež mu španělská kytara přinášela, a tak si pořídil levnou elektrickou kytaru a zesilovač kytarové značky Silvertone.⁸⁹ Na tu se učil pomalu a rychlostí svého pokroku byl značně frustrován. To vyústilo do situací, ve kterých si svou frustraci vybíjel za bicími mezi tím, co E. Van Halen roznášel noviny. Brzy si osvojil základní techniku hry na bicí soupravu

⁸⁵ „Broken Combs“ v obsazení: Alexander Van Halen – saxofon, Don Ferris - druhý saxofon, Edward Van Halen – klavír, Briana Hill – bicí souprava, Kevin Hill kytara.

⁸⁶ CHRISTE, Ian. *EVERYBODY WANTS SOME: THE VAN HELEN SAGA*. New Jersey: John Wiley, 2007. ISBN 978-0-470-03910-6.

⁸⁷ Španělský tanec, vyznačující se specifickou technikou hry na kytaru, zalouženou na „vystřelování“ prstů pravé ruky.

⁸⁸ Pop rocková anglická skupina působící mezi lety 1957-1970.

⁸⁹ Založena v roce 1915 jako obchodní značka pro Sears, Roebuck & Co., vyrábějící kytary a příslušenství. V 70. letech se produkce nástrojů značky rapidně snížila.

napodobováním Buddyho Riche.⁹⁰ Zanedlouho tak dokázal zahrát sólové části písně *Wipe Out*⁹¹ hudebního uskupení Surfariis, čímž si získal velkou pozornost svých spolužáků. Jako odpověď na to, že se Alexander naučil hrát na Edwardovu bicí soupravu lépe než právoplatný majitel soupravy, se mladý E. Van Halen rozhodl pro osobní pomstu a začal hrát na Alexanderovu elektrickou kytaru. Pouze díky tomuto zvratu v událostech mohlo dojít ke vzniku hudební skupiny Van Halen.⁹²

Ve věku dvanácti let si Edward pořídil elektrickou kytaru Teisco Del Ray za 100 dolarů a začal se učit hrát instrumentální skladby jako například *Walk Don't Run* skupiny The Ventures.⁹³ Prvním kytarovým zesilovačem, který Edward vlastnil, bylo podomácku vyrobené kombo, které mu poskytl přítel jeho otce. Jestliže se pro Alexandera stal inspirací Buddy Rich, pro Edwarda představoval inspiraci Eric Clapton. Mladý E. Van Halen se učil rychle a později si osvojil i každý významný riff či sólo, které Clapton nahrál se skupinami The Yardbirds a Cream. Později však přiznal, že jeho verze nikdy nezněly tak, jako Claptonova interpretace. Van Halen hrál vlastním, osobitým stylem, který nedokázal změnit.

Oba bratři také našli oblibu ve hře Jimmyho Page ze skupiny The Yardbirds a ikonického Jimiho Hendrixe s jeho kapelou The Jimi Hendrix Experience. Inspirováni těmito vlivy se snažili pracovat na své technice kdy to jen bylo možné, což ale občasně znemožňovala jejich matka. Kdykoli E. Van Halen porušil nějaká pravidla, nebo zanedbával cvičení na klavír, Eugenia Van Halenová zamkla jeho kytaru na týden do skříně. To byl pro něj nejhorší trest.⁹⁴

Kromě toho, že později zformovali bratři trio s názvem „Sounds“,⁹⁵ začal je jejich otec brávat jako záskok pro svatební hudební skupinu, ve které působil. Jednalo se o uskupení hrající jazz, salsu a různé tance jako polka či waltz. Alexander zde hrál na bicí soupravu a Edward na baskytaru. Později vzpomínal E. Van Halen na jedno z prvních hraní v losangelském Merada Country Clubu. Když se zábavovou hudební skupinou odehráli set a začala pauza, vytvořili si svou vlastní show. Alexander zůstal za bicími a Edward

⁹⁰ Buddy Rich (1917-1987): americký jazzový bubeník a kapelník big bandu „Buddy Rich Big Band“, považován za jednoho z nejtechničtějších a nejprůlomovějších bubeníků své doby.

⁹¹ Pasáže bicí soupravy hrané na přechodové bubny při šestnáctiové hybnosti a střídání akcentů v tempu 155 bpm.

⁹² BRANNIGAN, Paul. *ERUPTION: THE EDDIE VAN HELEN STORY*.

⁹³ *1958, surf-rocková americká skupina. Největší slávy dosáhli v 60. letech.

⁹⁴ CHRISTE, Ian. *EVERYBODY WANTS SOME: THE VAN HELEN SAGA*.

⁹⁵ Alex Van Halen: Bicí souprava, Edward Van Halen: elektrická kytara, Jim Wright (jejich spolužák): baskytara.

si vypůjčil kytaru, nebo usedl za klavír. Když poté prošli, vybírajíce do klobouku dary mezi tanečními páry, vybrali 20 dolarů. Jejich otec jim dal každému pět dolarů a řekl: "Vítejte v hudebním byznyse, kluci."⁹⁶

3.1.3 Vznik skupiny Van Halen

Na konci léta 1971 už považovali Alexander a Edward Van Halenovi sami sebe za zběhlé veterány hudebního průmyslu, kteří se dobře vyznali ve vlnách rock'n'rollu. Chodili v té době na Marshall Junior High School a začínali se těšit velké popularitě coby zábavová skupina. Samozřejmě stále působili jako záskoky v kapele svého otce, nicméně jejich současným projektem byla skupina „Genesis,“ což byla již jejich čtvrtá kapela, po předchozích Broken Combs, Sounds a blues-rockovém triu Trojan Rubber Company.⁹⁷ S tou hráli na všemožných školních večírcích, nejvíce však pořádaných školami v okolí. S ohledem na to, aby nezpůsobili žádné nedorozumění tím, že jejich název nese význam preservativu, používala skupina Trojan Rubber Company při domlouvání vystoupení na tanečních večírcích katolických středních škol pseudonym „Space Brothers.“ Když otec Dennis Travis, shodou okolností ministr církve, přestěhoval svou rodinu na začátku roku 1971 mimo stát, Trojan Rubber Company ukončila své působení.

Místo toho se s baskytaristou Markem Stonem, který převzal Travisovo místo, skupina znovuzrodila jako „Genesis“ a jejich dokonalé cover verze písní skupin jako Black Sabbath, Deep Purple, Led Zeppelin, The Who a Cream, z nich učinily oblíbenou víkendovou atrakci pro studenty pasadenských středních škol, kteří si chtěli o víkendech užít zábavu.⁹⁸ E. Van Halen zastával funkci frontmana, nebyl s ní ale zcela spokojený, zpěv nebyl jeho silná stránka. Popularitu si ale užíval:

„When we began playing high school dances, and parties, we had a hell of a reputation. We used to play backyard parties down in San Marino, the real rich part of Pasadena. The parents were away for the weekend, the kids would have a party and hire us. We'd

⁹⁶ BRANNIGAN, Paul. *ERUPTION: THE EDDIE VAN HALEN STORY*.

⁹⁷ Zde s nimi hrál Dennis Travis, který se k bratrům připojil poté, co je slyšel hrát jejich instrumentální cover verze písní skupiny Cream ve sportovní hale Marshall Junior High School.

⁹⁸ BRANNIGAN, Paul. *ERUPTION: THE EDDIE VAN HALEN STORY*.

get a little Abbey Rents stage, cheap lights and charge a buck. We'd play until the helicopters would come at 10pm and shut us down. “⁹⁹ ¹⁰⁰

Oba ale ke kapele přistupovali jinak. Zatím co se A. Van Halen chodíval večer bavit a užívat si rock'n'rollového života plnými doušky, Edward, dle svých vlastních slov, zůstával na pokoji a cvičil na kytaru. Svůj podíl na tom měla také jeho špatná zkušenost s jeho první přítelkyní, kterou na Marshall Junior High School měl. Nedopatřením otěhotněla:

„*We were worried about her parents and my parents finding out,*“ *Eddie admitted to TeenAge magazine.* „*Eventually her parents did find out, and their reaction surprised me. It was, “Why didn't you come to us and let us help?” I thought they'd call us scum.*“ ¹⁰¹ ¹⁰² Dívka šla sice na potrat, a tak Edward nebyl ze školy vyloučen, ale jeho trauma, které prožil, mu jako již tak stydlivému chlapci moc dobrého k mínění o sociálním životě nepřispělo. Díky tomu byl oddaný své kytaře. Dle jeho slov věděl, že pokud se jí bude věnovat, nikdy ho nezradí. To vedlo k tomu, že trávil hodiny cvičením na kytaru a ve spojení s jeho znalostmi z hodin klasických nástrojů a napodobováním kytaristů Erica Claptona, Billyho Gibbonse a Jimyho Page vyvíjel styl, se kterým zanedlouho dobil svět rockové scény.¹⁰³

Ačkoli byla skupina „Genesis“ bratrů Van Halenových a baskytaristy Marka Stona i v roce 1972 stále populární záležitostí zvláště pro středoškoláky, došli ke zjištění, že kapela Genesis¹⁰⁴ již existuje, a to v místním hudebním obchodě, když Edward a Alexander našli jejich vinylové album „Foxrot.“ Díky tomu museli bohužel svou

⁹⁹ Tamtéž, s. 27.

¹⁰⁰ Když jsme začali hrát na školních večírcích, dostalo se nám opravdu velkého uznání. Hrávali jsme i na zahradních akcích v San Marinu, té opravdu bohaté části Pasadeny. Když jeli rodiče na víkend pryč, mladí si udělali párty a najali si nás. My jsme si u Abbey Rents pronajali malé pódium s levnými světly a vybírali dolar za vstup. Hráli jsme až do desíti do večera, dokud nepřiletěly helikoptéry, aby nás zastavily.

¹⁰¹ BRANNIGAN, Paul. *ERUPTION: THE EDDIE VAN HELEN STORY*, s. 99.

¹⁰² „Báli jsme se, že to naši rodiče zjistí.“ přiznal Edward Van Halen časopisu TeenAge. „Nakonec se to její rodiče dozvěděli a jejich reakce mě překvapila. Řekli: „Proč jste k nám nepřišli a nenechali nás, abychom vám pomohli?“ Myslel jsem si, že nás budou považovat za odpad.“

¹⁰³ HIATT, Brian. Eddie Van Halen: The Joy and Pain of Rock's Last Guitar Superhero. *Rollingstone.com* [online]. 28.10.2020 [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/music/music-features/eddie-van-halen-tribute-1081034/>

¹⁰⁴ Britská rocková skupina, založena v roce 1967. Specializovala se na progresivní rock, vyznačující se komplexně složitými kompozicemi, experimentálními zvuky a texty s filozofickým obsahem. Mezi klíčové členy kapely patří světoví muzikanti jako zakládající členové: Tony Banks (klávesy), Mike Rutherford (baskytara) a Peter Gabriel (zpěv), přičemž zde v pozdějších letech působil i excelentní Phil Collins (zpěv, bicí) a Steve Hackett (kytara).

kapelu přejmenovat. Kapelu tedy pojmenovali „Mammoth“ a dále pokračovali ve své dosavadní náplni. Ve stejném roce se k nim přihlásil charismatický, ale namyšlený David Lee Roth,¹⁰⁵ místní kluk, který se jim nabídl, že se stane jejich novým frontmanem. Bratři Van Halenovi sice tuto možnost zvažovali, protože E. Van Halen upřednostňoval hru na kytaru a v pozici frontmana se necítil dobře, nicméně Roth se jim zdál nedostatečně hlasově a intonačně vybaven. Proto jej v této době jako frontmana odmítli.¹⁰⁶

Na druhou stranu hrál v pokroku skupiny Mammoth David Lee Roth velkou roli, protože i když se nestal jejich zpěvákem, půjčovali si od něj hudební aparaturu, a nakonec využívali Mammoth i zkušebnu, ve které vedl Roth jeho konkurenční zábavovou hudební skupinu Red Ball Jet¹⁰⁷ poté, co nebyl přijat do Mammoth. Rivalita mezi těmito kapelami byla velice intenzivní, a to hlavně proto, že Alexander Van Halen i David Lee Roth navštěvovali oba po dokončení střední školy hodiny hudby a kompozice na Pasadena City College. Od roku 1972 sem chodil k Trumanu Fischerovi na hudební kurzy i E. Van Halen.¹⁰⁸ Ten na Fishera rád vzpomínal, poněvadž dokázal formovat jeho hudební myšlení jiným směrem, než byl Edward doposud zvyklý:

„Dr Fischer was very avant-garde and the one thing he taught me was, Fuck the rules,“ Eddie recalled.^{109 110}

I přesto, že Alexander ani Edward Davida Lee Rotha neměli rádi pro jeho extravagantní a namyšlené vystupování, později, v roce 1973, došlo ke zvratu. Skupinu Red Ball Jet opustili všichni členové, protože nesouhlasili s diktátorstvím Rothova otce, který celý chod kapely sponzoroval. Bratři Van Halenovi došli k názoru, že pokud Rotha přiberou coby frontmana, vyhnou se tak potřebě pronajímání si jeho aparatury. Navíc se Roth těšil mezi mladými děvčaty velké popularity. To znamenalo, že by navíc získali reprezentativního frontmana.¹¹¹

¹⁰⁵ *1954, proslaven jako zpěvák a textař skupiny Van Halen.

¹⁰⁶ CHRISTE, Ian. *EVERYBODY WANTS SOME: THE VAN HELEN SAGA*.

¹⁰⁷ Zázemí kapely bylo dotováno Rothovým otcem, který byl bohatý a uznávaný chirurg, specializující se na oftalmologii. Později se angažoval v chodu kapely tak, že svému synovi a hráčům nedával na výběr jejich repertoár.

¹⁰⁸ Skladatel a hudební teoretik, který navazoval na principy skladatele 2. Vídeňské školy – Arnolda Schoenberg, také učil kompozici známého rockového kytaristu, zpěváka a skladatele Franka Zappu.

¹⁰⁹ BRANNIGAN, Paul. *ERUPTION: THE EDDIE VAN HELEN STORY*, s. 29.

¹¹⁰ „Doktor Fisher byl velice avantgardní a ta hlavní věc, kterou mě naučil, byla kašlat na pravidla.“ Vzpomínal Eddie.

¹¹¹ CHRISTE, Ian. *EVERYBODY WANTS SOME: THE VAN HELEN SAGA*.

Roth neváhal mířit v rámci svých ambicí směrem k hollywoodským klubům a tlačil skupinu do konciznější a popovější hudební oblasti. Dokonce je přesvědčil, aby svůj repertoár rozšířili o cover verze skupin jako K.C. and the Sunshine Band¹¹² nebo The Isley Brothers.¹¹³ V hudebním pojetí skupiny Mammoth se však tyto písně až nápadně podobaly pojetí Black Sabbath. Van Halenovi bratři byli vesměs hudebními puristy. Vystupovali v obyčejném oblečení a snažili se zapůsobit více svými dokonalými cover verzemi celých alb než pompézním oblékáním. Pro Edwarda byl každý frontman pouze „hlasem“, skoro nutným zlem. Nicméně právě Rothovo předvádění se na pódiu, sex appeal, láska k popu a rhythm and blues bylo tím, co jim zajišťovalo stále větší ohlasy a hraní v rámci rozsáhlejších akcí.¹¹⁴ Součástí tohoto zvratu bylo také přejmenování kapely, protože podle Rotha znělo „Mammoth“ příliš těžkopádně. Byl to právě on, kdo přišel s nápadem přejmenování kapely na jejich definitivní název: „Van Halen“. Následovala taktéž výměna dosavadního baskytaristy Marka Stona za Michaela Anthonyho.¹¹⁵ Nicméně i přesto, že bylo Los Angeles obrovské město s příležitostmi pro hraní a Van Halen hráli často několik večerů v týdnu v tehdejších klubech jako Perkins Palace, Walter Mitty's, The Proud Bird, Civic Auditorium, Barnacle Bill's nebo Swiss Park, nedařilo se jim stále hrát v klubech v oblasti Pasadena, která byla na jejich způsob vystupování příliš „snobská“. Nakonec se ale sestavě Van Halen, taktéž v roce 1974, podařilo obstarat si na základě konkurzu smlouvu coby hudební skupiny hrající cover verze populárních písní v hollywoodském Gazzari's Teen Dance Club.¹¹⁶ Zde hrávali až tříhodinové sety. Takto se živili další dva roky. Obnos, který si hraním Van Halen vydělali, představoval peníze sotva pokrývající základní potřeby včetně dopravy, cigaret a alkoholu, ale i přesto se jejich hudební dovednosti stále zdokonalovaly a převzaté písně již nebyly pro členy kapely dostačující. Proto mimo povinného populárního repertoáru začali komponovat své vlastní skladby. Mezi prvními vlastními demo nahrávkami

¹¹² *1973, americká hudební skupina, která proslula v 70. letech disco a funkovými hity jako například *Get Down Tonight* nebo *Boogie Shoes*.

¹¹³ *1954, americká hudební skupina působící na poli žánru soul, funk a rhythm and blues.

¹¹⁴ HIATT, Brian. Eddie Van Halen: The Joy and Pain of Rock's Last Guitar Superhero. *Rollingstone.com* [online]. 28.10.2020 [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/music/music-features/eddie-van-halen-tribute-1081034/>

¹¹⁵ Michael Anthony Sobolewski (*1954), v kapele Van Halen působil až do roku 2006.

¹¹⁶ Tento klub se pyšnil tím, že v něm vystupovaly za doby jeho existence buďto interpreti, kteří se později proslavili, anebo již známé skupiny jako například: Johnny Rivers, The Go-Go's, Tina Turner, NEWHAVEN, Southgang, Sonny and Cher, Ratt, Cinderella, Chicano, Victoria Flaminga, Quiet Riot, Stryper, Mötley Crüe, Poison, Guns N' Roses, Warrant a Faster Pussycat.

pořízenými v roce 1974 v Hound Dog Recording Studios,¹¹⁷ byly počiny jako *Angel Eyes*, *Believe me* či *Take your whiskey home*.¹¹⁸ Právě majitel tohoto studia později sehrál významnou roli ve vzestupu skupiny Van Halen.¹¹⁹

Po dvou letech tvrdé práce v Gazzari's klubu, se podařilo uskupení Van Halen prosadit se v květnu 1976 jako předkapela britské rockové skupiny UFO¹²⁰ na koncertě v Golden West Ballroom v Norwalku. Obvykle bylo pro Van Halen typické zařadit do setu pouze jednu nebo dvě své vlastní skladby, ale toho večera učinili důležité rozhodnutí a zařadili zde převážně své vlastní počiny. Kromě střední části vystoupení, kde předvedli písně velikánů Aerosmith, ZZ Top a Led Zeppelin, zahráli také své skladby jako *On Fire*, *Last Night* a *Somebody get me a Doctor*. Neodmyslitelnou součástí vystoupení byla také sólová kadence *Eruption*,¹²¹ která se stala Edwardovou ikonickou doménou a odstartovala revoluci ve hře na elektrickou kytaru. Rozhodnutí pro zařazení vlastních skladeb na tomto koncertě se později ukázalo jako zlomový bod pro kariéru kapely.

„As the band began working original songs into their set, moving up in the club world from the sleazy, unhip Gazzarri's to the more desirable Starwood, the prospect of a record deal loomed.“^{122 123}

Většina materiálu kapely Van Halen byla unikátní, agresivní a s jejich rostoucí reputací byla jen otázka času, kdy dojde k jejich oficiálnímu vydání. Během vystupování s cover verzemi disco a popových písní v Gazzari's klubu se zdokonalovali taktéž v doprovodných vokálech, přičemž E. Van Halen a zejména Michael Anthony vytvářeli vysoké vokální harmonie, doprovázející Rothův pseudo-operní chraplavý zpěv, kterým nahrazovali chybějící dechovou sekci. V jejich vlastních písních se poté tyto harmonie staly charakteristickým prvkem uskupení Van Halen. Michael Anthony si dokonce vysloužil přezdívku "Cannonmouth".¹²⁴ Rodney Bingenheimer, který byl unesen

¹¹⁷ Proslulé nahrávací studio založeno a vlastněno Tedem Templemanem, Los Angeles, působící v 60. a 70. letech. Nahrávali zde také např. Elvis Presley, The Rolling Stones, Jimi Hendrix nebo The Doors.

¹¹⁸ Ty později zpracovali na svých albech v rámci své hvězdné kariéry.

¹¹⁹ CHRISTE, Ian. *EVERYBODY WANTS SOME: THE VAN HALEN SAGA*.

¹²⁰ *1969, britská hudební skupina pohybující se na poli hard rocku a heavy metalu.

¹²¹ Viz praktická část diplomové práce.

¹²² HIATT, Brian. Eddie Van Halen: The Joy and Pain of Rock's Last Guitar Superhero. *Rollingstone.com* [online]. 28.10.2020 [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/music/features/eddie-van-halen-tribute-1081034/>

¹²³ Když skupina začala zařazovat své vlastní písně do playlistu a postupovala v klubovém světě z nevýznamného a neaktuálního Gazzari's do žádaného Starwoodu, začala se naskýtat příležitost nahrávací smlouvy.

¹²⁴ Ve volném překladu „ústa vystřelující dělové koule“.

originálními skladbami, které předvedli jako předkapela UFO, je doporučil v Hollywoodském klubu Starwood,¹²⁵ Ačkoli zde prosazovali svou vlastní tvorbu, klub Gazzari's si ponechali jako zdroj příjmů.¹²⁶

3.1.4 Smlouva u nahrávací společnosti a debutové album

„After a false start with Gene Simmons of Kiss that ran afoul of that band's internal politics, they signed with Warner Bros. in February 1977. Templeman, a Warner exec, became their producer, and his commercial instincts and deep regard for Eddie's musicianship served them well.“^{127 128}

Právě v klubu Starwood, při jednom z tamních vystoupení Van Halen, je poprvé spatřil Gen Simmons, baskytarista skupiny Kiss, který v té době hledal nové investiční možnosti pro svou produkční společnost Man of Thousand Faces. Členové skupiny Van Halen s nadšením tuto možnost přijali a dotováni Simmonsem v New Yorku nahráli, pod jeho vedením ve studiu Electric Lady Studios,¹²⁹ demoverze svých skladeb, mezi kterými byla například i skladba *House of Pain*. Gen Simmons, nadšen potenciálem tohoto hudebního materiálu, se snažil prosadit skupinu Van Halen jako doprovod Kiss na jejich dalším turné. Bill Aucoin, tehdejší manažer Kiss, ale tuto vizi odmítl.

“I had wanted to take Van Halen under the wings of KISS. We should have signed them and taken them out on tour with us. Sadly, nobody else in our organisation saw it and of course months later Warner Brothers came by and scooped them up. And by the time Kiss went out on tour again they had taken The Kinks' You Really Got Me and made it into something that Ray Davies could never have imagined. They became superstars.

¹²⁵ 1973-1981, Klub, ve kterém vystoupily také kapely jako Guns N' Roses, Motley Crue či Quiet Riot.

¹²⁶ CHRISTE, Ian. *EVERYBODY WANTS SOME: THE VAN HALEN SAGA*.

¹²⁷ HIATT, Brian. Eddie Van Halen: The Joy and Pain of Rock's Last Guitar Superhero. *Rollingstone.com* [online]. 28.10.2020 [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/music/music-features/eddie-van-halen-tribute-1081034/>

¹²⁸ Po nevydařeném prvním pokusu s Genem Simmonsem ze skupiny Kiss, který ztroskotal na vnitřní politice této skupiny, Van Halen podepsali smlouvu v únoru 1977 s Warner Bros. Ted Templeman, výkonný pracovník společnosti Warner, se stal jejich producentem a jeho instinkt v oblasti komerce společně s hlubokým uznáním hudebního umění E. Van Halena, posloužil ve prospěch této hudební skupiny.

¹²⁹ 1970 založeno Jimim Hendrixem.

And when that happened I was able to go back to my own band and say: „I told you so, you morons.”^{130 131}

Poté, co byli Van Halen zamítnuti manažerem Kiss, pokračovali ve svém působení stejně jako doposud. Nicméně díky stále stoupající popularitě po nahrání demoverzí jejich skladeb v New Yorku a odehrání dalších koncertů, zejména pak v nočním klubu Whisky a Go Go,¹³² se o ně začal zajímat manažer a hledač nových talentů Marshall Berle. Jelikož uskupení i nadále působilo v klubu Starwood, Berle přesvědčil producenta Teda Templemana a výkonného ředitele Warner Bros. Records, MO Ostina,¹³³ aby zvážili možnost dostavení se na vystoupení Van Halen a případné nabídnutí smlouvy těmto mladým, nadějným rockerům. K tomu také, hlavně díky virtuozitě Eddieho Van Halena, došlo.¹³⁴

Po podepsání smlouvy s Warner Bros. Records a producentem Templemanem, mělo o chvíli později dojít k propagaci Van Halen. Templeman ale nebyl příliš ohromen vokálními dovednostmi Davida Lee Rotha a zvažoval, že by jej nahradil bývalým frontmanem skupiny Montrose,¹³⁵ Sammym Hagarem. K tomu ale nedošlo, poněvadž Roth vzal zdokonalování svého vokálního umění velice vážně a najmul si hlasového kouče. Jako frontman byl nezaměnitelný a v průběhu spolupráce začal Templeman také oceňovat Rothův textařský talent. V návaznosti na to, započalo koncem srpna 1977 nahrávání debutového alba pojmenovaného "Van Halen". Prokazující své hudební dovednosti získané za dosavadní dobu působení, byly členové Van Halen schopni nahrát celé album v Sunset Sound Recorders¹³⁶ za dva týdny, přičemž valná většina stop se jim

¹³⁰ LING, Dave. The Eddie Van Halen I knew, by Gene Simmons. *Loudersound.com* [online]. 2023 [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: <https://www.loudersound.com/features/the-eddie-van-halen-i-knew-by-gene-simmons>

¹³¹ Chtěl jsem vzít Van Halen pod křídla KISS. Měli jsme je vzít s sebou na turné. Bohužel, nikdo jiný v naší organizaci to tak neviděl a samozřejmě o několik měsíců později je získali Warner Brothers. A v té době, když Kiss vyjeli na turné, oni vzali píseň *You Really Got Me* skupiny The Kinks a udělali z ní něco, co si Ray Davies nikdy nedokázal ani představit. Stali se superstar. A když se tomu tak stalo, mohl jsem se už jen vrátit ke své kapele a říct: "Já jsem vám to říkal, hlupáci."

¹³² Zde odehráli koncert společně s punk rockovou kapelou Venus and the Razorblades.

¹³³ (1927-2022), taktéž americký hudební manažer a výkonný producent. Během své kariéry pracoval s mnoha úspěšnými umělci a byl známý svým zájmem o nové talenty a rozvíjení jejich kariér.

¹³⁴ BRANNIGAN, Paul. *ERUPTION: THE EDDIE VAN HELEN STORY*,

¹³⁵ Hard rocková kapela působící v roce 1973-1976, založena kytaristou Ronniem Montrossem.

¹³⁶ Založeno 1962, nahrávali zde i Rolling Stones a Led Zeppelin.

podářila nahrát ihned napoprvé živě ve studiu. Nahrávání alba vyšlo zhruba na 54 000 dolarů, což bylo tehdy v porovnání s náklady jiných kapel mizivé množství peněz.¹³⁷

Po dvaceti jedna dnech skupina opustila nahrávací studio s desítkami zbylých písní z předprodukčního dema, včetně *Peace of Mind* a *Babe Don't Leave Me Alone*. Přesto, že na prvním albu bylo využito pouze malé množství písní z jejich celé vlastní tvorby, vznikající po čas jejich hraní v klubech, Van Halen tyto počiny zpracovali v následujících letech v rámci svých dalších šesti vydaných alb.

Fotografie na obalu, která světu za jižní Kalifornií představovala členy kapely, byla pořizena ve Whisky a Go Go baru. Kytara, s níž na obalu pózuje Edward Van Halen, je jedna z jeho speciálně upravených. Nazval ji „Frankenstrat“, jelikož ji seskládal z několika dílů levných modelů stratocaster značky Fender. Pro *Runnin' with the Devil*,¹³⁸ *You Really Got Me*¹³⁹ a několik dalších písní kapela natočila videoklipy taktéž ve Whisky a Go Go, aby zachytili atmosféru jejich energických živých vystoupení a vytvořili si tak co největší fanouškovskou základnu.

Warner Bros. si vybrali jako první singl Van Halen, který bude promován v rádiích, cover verzi písně "You Really Got Me". Ačkoli byl Edward zklamaný, že jejich první singl měl být cover verzí namísto vlastní skladby, společnost si byla svým tahem absolutně jista. Celý proces musel být však následně urychlen, protože skupina Angel¹⁴⁰ koncem roku 1977 taktéž pracovala ve studiu na své vlastní hard rockové verzi této písně. Proto v lednu 1978 poslala společnost Warner Bros. rádiovým stanicím promo pěti písní skupiny Van Halen na speciálním červeném vinylu. Standartní kartonový obal zobrazoval špičaté logo Van Halen připomínající pohoří, zatímco na straně B byl umístěn štítek s Elmerem Fuddem, vystupujícím ze slavných spirál z Looney Tunes/Merrie Melodies používaných ve Warner Bros. kreslených filmech.

Skladba *You Really Got Me* byla postupně hrána několika rockovými rádiovými stanicemi a brzy se uchytila na celostátní úrovni, přičemž tento hit vyzvedl kapelu na žebříček top 40 populárních hitů v USA a Spojeném království. Kompletní album

¹³⁷ HIATT, Brian. Eddie Van Halen: The Joy and Pain of Rock's Last Guitar Superhero. *Rollingstone.com* [online]. 28.10.2020 [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/music/music-features/eddie-van-halen-tribute-1081034/>

¹³⁸ Van Halen – Runnin' With The Devil (Official Music Video). *YouTube* [online]. 4. 3. 2015 [cit. 2023-06-08]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=i5txwFv-zYM>

¹³⁹ Van Halen – You Really Got Me (Official Music Video). *YouTube* [online]. 13. 3. 2015 [cit. 2023-06-08]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=9X6e7uctAww>

¹⁴⁰ 1975-1978, se smlouvou podepsanou u nahrávací společnosti Cablasanca Records podobně jako Kiss.

se začalo prodávat v hudebních obchodech po celých spojených státech 10. února 1978. Van Halen tak začali prodávat kalifornský životní styl, který si svět oblíbil.¹⁴¹

"Slavíme veškerý sex a násilí z televize, veškerý rock hraný v rádiu, filmy, auta a vše, co souvisí s tím, jak být mladý, polo-mladý, nebo mladého srdce. To je Van Halen," řekl David Lee Roth krátce poté pro Waxpaper. Album se sice nestalo okamžitým hitem, postupně se však jeho popularita mezi posluchači rapidně zvyšovala a ke konci května roku 1987 si vysloužilo zlatou certifikaci.¹⁴²

Debutové album Van Halen, 1978

143

Album obsahovalo skladby: *Runnin' with the Devil*, *Eruption*, *You Really Got Me*, *Ain't Talkin' Bout Love*, *I'm the One*, *Jamie's Cryin'*, *Atomic Punk*, *Feel Your Love Tonight*, *Little Dreamer*, *Ice Cream Man* a *On Fire* přesně v tomto pořadí.

¹⁴¹ CHRISTE, Ian. *EVERYBODY WANTS SOME: THE VAN HALEN SAGA*.

¹⁴² Tamtéž, s. 45.

¹⁴³ *February 1978: Van Halen Debut with VAN HALEN* [online]. 9. 2. 2021 [cit. 2023-06-08]. Dostupné z: <https://www.rhino.com/article/february-1978-van-halen-debut-with-van-halen>

Po úspěšném vydání debutu se hudební uskupení vydalo 3. března 1978 na světové turné, určené pro jejich zpopularizování, z čehož během deseti měsíců absolvovali 132 koncertů v Jižní Americe, 39 koncertů v Evropě a 9 koncertů v Asii.¹⁴⁴ Tímto skupina oficiálně započala svou kariéru světového formátu.

¹⁴⁴ Během turné hráli před kapelami jako Montrose, Journey, AC/DC, Boston a také Black Sabbath.

3.2 Světoví kytaristé o přínosu Eddieho Van Halena hře na elektrickou

kytaru

Úmrtí Edwarda Lodewijka Van Halena dne 6. 2. 2020 vyvolalo širokou reakční vlnu soudobých světových kytaristů, kteří v rozhovorech poskytli svůj úhel pohledu na Van Halenův revoluční přínos hře na elektrickou kytaru. Vybráni byli čtyři kytaristé, kteří se narodili před rokem 1970, aby došlo k autentickému líčení kontrastu mezi zvukem a interpretací rockové hudby před a po proslavení se skupiny Van Halen.

3.2.1 John Petrucci

John Petrucci¹⁴⁵ poskytl v rozhovoru pro kanál Face Culture, působící na platformě YouTube, svou první zkušenost s poslechem kadece *Eruption*:

„For me, as a guitar player, I'll never forget when I heard Eruption for the first time. I wasn't experienced enough as a guitarist, I couldn't wrap my head around that being a guitar. It didn't sound like a guitar to me. I was, like, „How is anybody doing that?“ It sounded like a keyboard or something. And there was no YouTube or... I was too young to go to a concert, so I couldn't see what he was doing. I was just hearing all these notes flying by. Again, I didn't have the experience, so I didn't know there was a phaser on the sound and a tape delay. All I heard was a cascading flurry of notes, and it was just mindblowing — I'd never heard anything like that before. So, to me, creatively, as a guitar player, it sucked me in. I was, like, „How do you do that? How in the world is somebody doing that?“ And then you begin to explore. So, he was a big, big influence on me, for sure.“ ^{146 147}

¹⁴⁵ *1967, americký kytarista a skladatel, absolvent Berklee College of Music, sólový umělec a také člen renomované, nejznámější hudební skupiny působící na poli progresivního metalu: Dream Theater.

¹⁴⁶ John Petrucci about Eddie Van Halen: "There will never be someone like him again." *YouTube* [online]. 28. 8. 2020 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=r53xM2fT_ZI

¹⁴⁷ Jako kytarista nikdy nezapomenu na to, když jsem slyšel *Eruption*. poprvé. Coby kytarista jsem ještě neměl dostatek zkušeností a nedokázal jsem si ani při nejmenším představit, že by to byl zvuk kytary. Neznělo to jako kytara. Ptal jsem se sám sebe: „Jak tohle vůbec někdo dělá?“ Znělo to jako klávesy nebo něco podobného. Tehdy neexistoval YouTube... Byl jsem příliš mladý na to, abych šel na koncert, takže jsem nemohl vidět, co přesně dělal. Slyšel jsem jen všechny ty rychlé noty, které prolétaly kolem. Jak říkám, neměl jsem dostatek zkušeností, takže jsem nevěděl, že používal phaser a páskový delay. Slyšel jsem jen kaskádu not a bylo to prostě ohromující – nikdy předtím jsem neslyšel nic takového. Tudíž to ve mě, coby kytaristovi, tou kreativitou vyvolalo totální zájem. Přemýšlel jsem: „Jak to dělá? Jak je možné, že tohle někdo dělá?“ A pak jsem to začal objevovat. Takže pro mě byl opravdu velkým vlivem.

3.2.2 Zakk Wylde

Zakk Wylde¹⁴⁸ se vyjádřil k danému tématu rok po Van Halenově smrti při rozhovoru určenému YouTubeovému kanálu Consequence:

"He changed the world. Jimi Hendrix was basically the „Jesus Christ“ of electric guitar. That's the ceiling ... you can't do anything more with guitar. And all of a sudden... if this was a Catholic hierarchy, Eddie was the second coming of Christ. If Jimi is the Jesus Christ of guitar, Eddie was the second coming. It was just, like, a whole new bag of tricks and all this other stuff that no one thought was possible. And the way he changed amplifiers and everything like that. Not only just his playing technique, but down to pickups, tremolo bars, with the Floyd Rose, amplifiers, the way amps are designed, with more high gain and everything like that... I mean, he changed everything across the board. Not just because of his doing taps and everything like that. Even the way guitars are made and the way amps are made, he changed everything. And on top of it, he was just a complete package. Aside of the playing and the tone, his songwriting, just phenomenal... just amazing." ^{149 150}

¹⁴⁸ *1967, americký kytarista skladatel a zpěvák. Dlouhodobě působil jako kytarista Ozzyho Osbourne, a také se podílel na tvorbě a nahrávání Ozzyho písní jako *No More Tears*, *Mama, I'm Coming Home* nebo *I Don't Wanna Stop* jako sólový kytarista. Je zakladatelem a hlavním členem heavy metalové skupiny Black Label Society a od roku 2022 zastupuje zesnulého Dimebaga Darella ve skupině Pantera.

¹⁴⁹ Interview: Zakk Wylde on Ozzy Osbourne's New Album, Eddie Van Halen Reverence, and more. *YouTube* [online]. 19. 1. 2021 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=CTiOm83GDic&t=1s>

¹⁵⁰ On (Eddie) změnil svět. Jimi Hendrix byl v podstatě „Ježíšem Kristem“ elektrické kytary. To je ta nejvyšší úroveň... Pak už s ní nešlo dělat nic víc. A najednou... kdyby šlo o katolickou hierarchii, Eddie byl druhým příchodem Krista. Přinesl zcela novou dávku triků a věcí, které si nikdo nedokázal ani představit. Vše změnil nejen technikou hraní, ale i výběrem snímačů, tremolovými tyčemi s Floyd Rose, a taky způsobem navrhování zesilovačů: s větším zkreslením a dalšími vlastnostmi... Tím chci říct, že změnil úplně všechno na všech frontách. Nejenom díky technice tappingu a všem těmto věcem. Dokonce změnil i způsob, jakým jsou kytary a zesilovače vyráběny, změnil úplně všechno. A navíc byl totální „bedna.“ Kromě jeho techniky hry a kytarového tónu byla jeho kompozice skladeb zkrátka fenomenální... prostě úžasná.

3.2.3 Brian May

Brian May¹⁵¹ mimo jiné v rámci svého bočního hudebního projektu Star Fleet Project spolupracoval s Van Halenem na nahrávání písně *Star Fleet* (1983), pro kterou Edward nahrál part sólové elektrické kytary. Brian May poté nahrál svůj sólový part pro skupinu Van Halen do instrumentální balady *Respect The Wind* (1990). V rozhovoru pro web Total Guitar se takto vyjádřil k prvnímu setkání s hudební skupinou Van Halen:

“I think of him as a boy back then. He was quite a bit younger than me. It was backstage in Munich when Van Halen were supporting Black Sabbath. I knew a little bit about Van Halen and luckily I got there to see them, because I was there to see Tony [Iommi, Sabbath guitarist], and usually you’re late to a show if you’re just going to see your mate.

But I got there in time to see Van Halen and I was utterly blown away by Eddie. I just thought: I’ve never seen anything like this in my life. It was almost too much to take in. I remember thinking: I don’t want to believe this (laughs). It was similar to watching Jimi Hendrix for the first time.”^{152 153}

¹⁵¹ * 1947, významný britský kytarista, skladatel a člen legendární rockové skupiny Queen.

¹⁵² Brian May pays tribute to his friend Eddie Van Halen: “I miss his presence in the world“. *Total Guitar* [online]. 18. 12. 2020 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.guitarworld.com/features/brian-may-pays-tribute-to-his-friend-eddie-van-halen-i-miss-his-presence-in-the-world>

¹⁵³ Toho času jsem na něj pohlížel jako na kluka. Byl o dost mladší než já. Byli jsme v zákulisí v Mnichově, kde hráli Van Halen jako předkapela Black Sabbath. Měl jsem o Van Halen trochu informací a naštěstí jsem se tam dostal včas, abych je viděl. Byl jsem tam totiž kvůli Tonymu [Iommimu, kytarista Black Sabbath], a obvykle, pokud jdete pouze na vystoupení kapely vašeho kamaráda, přijdete na koncert později. Ale přišel jsem včas, abych viděl Van Halen a Eddie mě absolutně ohromil. Pomyslel jsem si: „Nikdy v životě jsem neviděl nic podobného.“ Skoro jsem to nedokázal zpracovat. Pamatuji si, že jsem tomu nemohl uvěřit (smích). Bylo to podobné jako když jsem poprvé viděl Jimiho Hendrixe.

3.2.4 Joe Satriani

Joe Satriani¹⁵⁴ hovořil o Edwardu Van Halenovi s Josephem Hudakem, žurnalistou rockového periodika Rolling Stone:

„I’m sure you’ve interviewed people who went on and on about how he innovated this, that, and the other thing. And he did. But he also combined everything that went before him in such a beautiful, fun way. This I know from experience, because I was his age — I’m a year younger. I always considered him the greatest of my generation of players who came right after the big ones: after Hendrix, Page, Beck, and Clapton. But he did it with a smile, and that was so important at the time because there was a lot of grimacing and snarling and pretension around the guitar. It was getting very complicated.

There was a feeling I had for a few years that the guitar was under siege and it was going in a weird direction. And then all of a sudden, the savior appeared on the radio and spoke directly to me. I’ve never lost that excitement every time I hear his guitar playing. It always raises my heart level and I get a smile on my face. I’m just so happy that somebody did it — that someone was doing it. He put so much joy into every little note that he played. He smiled and he let you know that it was all for fun. But at the same time, every musician knew they couldn’t touch him.“ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶

¹⁵⁴ *1956, americký kytarista, skladatel a pedagog, známý svou precizní technikou hry na elektrickou kytaru. Jeho sólová kariéra zahrnuje řadu úspěšných alb. Také spolupracoval s různými umělci a kapelami jako: Mick Jagger (Rolling Stones), Deep Purple a Chickenfoot. Navíc je zakladatelem projektu G3, se kterým občasně pořádá kytarové turné s dalšími elitními kytaristy, jakými jsou například John Petrucci, Steve Vai, Yngwie Malmsteen či Guthrie Govan.

¹⁵⁵ HUDAK, Josef. Joe Satriani Remembers Eddie Van Halen: ‘He Put So Much Joy Into Every Little Note’. *Rolling Stone* [online]. 6. 10. 2022 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z:

<https://www.rollingstone.com/music/music-news/eddie-van-halen-joe-satriani-tribute-1071819/>

¹⁵⁶ Jsem si jistý, že jste vedl rozhovory s lidmi, kteří neustále mluví o tom, co vše inovoval. A on to opravdu udělal. Ale přitom spojil vše, co přišlo před ním, tak krásným a zábavným způsobem. Vím to z vlastní zkušenosti, protože jsme byli téměř stejně staří – já jsem o rok mladší. Vždy jsem ho považoval za nejlepšího hráče naší generace: těch, kteří přišli ihned po velikánech – Hendrixovi, Pageovi, Beckovi a Claptonovi. On to ale dělal s úsměvem, a to bylo tehdy velmi důležité, protože se kolem kytary vedlo hodně grimas, hádek a přetvářek. Všechno to bylo velmi složité. Několik let jsem měl dokonce pocit, že je kytara ohrožena a jde špatným směrem. A najednou se v rádiu objevil spasitel a promlouval ke mně. Do dnes, když slyším jeho nahrávky, to nadšení cítím. Zrychlí se mi tep a začnu se usmívat. Jsem opravdu rád, že to někdo dělal tímto způsobem. Do každého tónu, který hrál, vkládal neuvěřitelnou radost. Svými úsměvy dával jasně najevo, že to vše bylo hlavně záležitostí zábavy. Ale zároveň si byl každý hudebník vědom, že jeho úrovně nedosáhne.

3.3 Elektrická kytara a její zvuk

Specifický zvuk, kterého Van Halen dosáhl, byl tvořen nejen jeho neobvyklou, na danou dobu nekonvenční technikou hry a zesilovači, ale také pomocí modifikace kytar. Vesměs hlavním faktorem se stala Van Halenova představa o zvuku. Potřeboval hlasitý, agresivní a zkreslený zvuk, který by ale zároveň zachoval kultivovanost a hutnost. Tuto charakteristiku zvuku popsal jako „brown sound“:¹⁵⁷ „*I want my guitar to sound like Al's snare,*” Eddie said with shrug. „*Warm, big and majestic.*”^{158 159} Je také nutno poznamenat, že díky své technice hry potřeboval Edward ideální zkreslení zvuku zároveň s frekvenčním vyvážením, které by zaručilo vyniknutí všech prvků jeho hry (viz kapitola č. 3.4).

Van Halen vlastnil během své kariéry spoustu kytar, nicméně jeho požadavky na vzhled, který by se odlišoval od dosavadně sériově vyráběných kytar, a požadavky na jejich technické vlastnosti, vyústily do zkombinování částí nástrojů různých značek, nejčastěji však Gibson a Fender. Od počátku jeho kariéry zůstaly bez modifikace pouze některé kytary, které vlastnil před vznikem kapely Van Halen.

Mezi ně patřil nástroj Teisco Del Ray WG-4L,¹⁶⁰ Van Halenova první kytara. Z důvodu nedostatku finančních prostředků však nemohl zakoupit žádný zesilovač, a tak předtím, než mu byl poskytnut první po domácku vyrobený aparát, již tehdy prokázal své kreativní myšlení a situaci vyřešil opřením těla kytary o dřevěný stůl, čímž si z něj vytvořil ozvučník.

Další, v pořadí druhou kytarou, kterou Van Halen nikterak nemodifikoval, byla Gibson Les Paul Goldtop. Tu mu koupil jeho otec v roce 1969. Tělo a krk tohoto modelu bylo sestaveno z mahagonového těla a krku s palisandrovým hmatníkem, osazeno snímači typu P-90, ladící mechanikou Kluson a Tune-o-Matic kobyolkou. Zvukově tato kytara sice vyhovovala, ale její proporce a váha znamenaly velké omezení komfortu při hraní. Navíc měl E. Van Halen v plánu experimentovat s tremolovou tyčí,¹⁶¹ kterou tato kytara

¹⁵⁷ CHRISTE, Ian. *EVERYBODY WANTS SOME: THE VAN HELEN SAGA*.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 43.

¹⁵⁹ "Chci, aby moje kytara zněla jako Alův malý buben," řekl Eddie s povzdechem. "Hřejiví, velký a majestátní."

¹⁶⁰ Kytary Teisco byly vyráběny v Japonsku a do USA importovány pod různými názvy, jako například Silvertone a Beltone. Eddieho model pocházel z let 1965-1966 a byl založen na inspiraci modelem Ibanez 3904, který měl téměř identický tvar těla a podobné uspořádání snímačů.

¹⁶¹ Zařízení umožňující hráči měnit napětí strun a tím i výšku a barvu produkovaného tónu.

nedisponovala. Proto koupil Fender Stratocaster z roku 1958, který sice tremolovou tyč v základní výbavě měl, zato ale neodpovídal zvukové představě kvůli osazení snímači typu single coil:¹⁶²

„So I bought a '58 Strat years ago when we played high school dances, and Dave and Al just turned and started throwing sticks at me! They said, “Don't use that guitar — it sounds too thin!” You know, single-coil pickups. They had a real buzzy, thin sound unless I used a fuzz box, and that's even worse. So I sold that and then two years later I bought a router and dumped a Gibson PAF pickup into a '61 Strat. It got very close. All of a sudden the band said, “That's okay, It doesn't sound like a Strat anymore.”^{163 164}

Spolu s těmito kytarami typu Stratocaster používal Eddie kolem let 1974–1975 kytaru typu Flying V:¹⁶⁵ Ibanez 2387, která mu byla později odcizena. Proto se rozhodl ji v roce 1967 nahradit další kytarou této značky, Ibanez destroyer 2459.¹⁶⁶ Tělo kytary bylo vyrobeno z jasanu. K němu byl připevněn tři dílný javorový krk s palisandrovým hmatníkem. Model destroyer 2459 byl osazen dvěma humbuckerovými snímači Ibanez Super 70 s pochromovanými kovovými kryty. Celé tělo kytary přebarvil na bílo a původní regulátory hlasitosti vyměnil za stratocasterové. Eddie tuto kytaru použil i pro nahrávání některých rytmických partů na debutovém albu, ve kterých nedošlo k využití tremolové tyče. Avšak krátce po nahrávání prvního alba Van Halen se E. Van Halen začal zajímat o estetickou stránku kytary a do těla vyřezal tvar V, do kterého následně vykutil malé zuby, aby tvar kytary připomínal čelist žraloka. Odstranil také pickguard,¹⁶⁷ tělo kytary polepil lepící páskou a zbylé, nepolepené části nalakoval červeně. Po odstranění lepící pásky byla výsledkem červená kytara s bílými pruhy. V dodatku zaměnil ovladače

¹⁶² Snímače typu humbucker disponují dvěma cívkami, což vede k hutnějšímu a hlubšímu zvuku. Oproti tomu, typ single-coil, tedy „jedna cívka“, se vyznačuje jasnějším a tenčím zvukem.

¹⁶³ OBRECHT, Yas. INTERVIEW EDDIE VAN HALEN W JAS OBRECHT: Young Wizard of Power Rock. *THE MIGHTY VAN HALEN* [online]. 1. 4. 1980 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.themightyvanhalen.net/1980/04/01/1980-interview-eddie-van-halen-w-jas-obrecht/#:~:text=They%20said%2C%20%E2%80%9CDon't,pickup%20into%20a%20'61%20Strat.>

¹⁶⁴ Takže jsem tehdy, ještě když jsme hrávali na zábavách středních škol, koupil Stratocaster z roku 58 a Dave s Al se na mě obrátili a začali na mě házet paličky! Řekli mi, ať tu kytaru nepoužívám, protože má příliš tenký zvuk. Prostě single-coil snímače. Měly bzučivý a tenký zvuk i bez použití fuzz boxu. s ním to bylo ještě horší. Rozhodl jsem se ji tedy prodat a o dva roky později jsem si pořídil horní frézku a do kytary Stratocaster z roku 61 jsem umístil snímač Gibson PAF. Přiblížil jsem se tak naší představě zvuku. Najednou kluci z kapely řekli: "To by šlo, tohle už nezní jako Stratocaster."

¹⁶⁵ Model kytar připomínajících svým tvarem písmeno V. Poprvé byl tento typ představen firmou Gibson v roce 1958.

¹⁶⁶ Model byl originálně silně inspirován legendární kytarou Gibson Explorer 58 Korina.

¹⁶⁷ Umělohmotný kryt umístěný na těle kytary, sloužící k ochraně dřeva před poškrábání trsátkem.

hlasitosti za typ Les Paul. Tím vznikla jedna z prvních ikonických kytar, kterou Edward nazval „Shark“.

Dekorace této kytary ale měla za následek výrazné zhoršení zvuku, a tak byla později využívána pouze pro pózování na fotografiích či ve videoklipech.¹⁶⁸

„I built what I call my shark guitar, which is actually one of the first Ibanez Destroyers [shaped like Gibson Explorer] made out of Korina wood. I made the mistake of taking a chainsaw to it and putting a bunch of weird stuff on it.“^{169 170}

Eddie Van Halen s kytarou "Shark."

171

¹⁶⁸ Například původní videoklip pro skladbu *You Really Got Me*.

¹⁶⁹ OBRECHT, Yas. INTERVIEW EDDIE VAN HALEN W JAS OBRECHT: Young Wizard of Power Rock. *THE MIGHTY VAN HALEN* [online]. 1. 4. 1980 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.themightyvanhalen.net/1980/04/01/1980-interview-eddie-van-halen-w-jas-obrecht/#:~:text=They%20said%2C%20%E2%80%9CDon't,pickup%20into%20a%20'61%20Strat.>

¹⁷⁰ Postavil jsem si něco, co nazývám mou žraločí kytarou, která byla ve skutečnosti jednou z prvních kytar řady Ibanez Destroyer [ve tvaru Gibson Explorer], vyrobených z korinového dřeva. Byla chyba, že jsem na ni použil motorovou pilu a přidal tam všechny ty nepotřebné věci.

¹⁷¹ GUITAR STORIES: EDDIE VAN HALEN'S IBANEZ DESTROYER. ThaliaCapos [online]. 6. 9. 2019 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.thaliacapos.com/blogs/blog/guitar-stories-eddie-van-halen-s-ibanez-destroyer>

Nejvíce slavnou a průlomovou kytarou se však stal tzv. „**Frankenstrat**“, na který Van Halen nahrál kadenci Eruption a všechny části skladeb, ve kterých potřeboval využít tremolové tyče. Jelikož tento modifikovaný Stratocaster vyhovoval exaktně zvukovým i technickým potřebám, byl dlouho využíván jako hlavní kytara na koncertech, turné i ve studiu. Jednalo se o kombinaci stratocasterového těla s tremolovou tyčí a snímačem typu humbucker.¹⁷² Kytara vznikla tak, že Van Halen spojil jasanové tělo kytary typu Stratocaster, které zakoupil v obchodě Boogie Bodies, vlastněným Wayneem Charvelem a Lynnem Ellsworthem, a spojil jej s dvoudílným jasanovým krkem. Poté tuto kytaru u kobylinky osadil snímačem PAF z kytary Gibson ES-335. Snímač předtím ponořil do plechovky naplněné parafínovým voskem, aby došlo k potlačení zpětné vazby. K tomu do kytary zakomponoval tremolovou tyč z kytary Fender Stratocaster. Původně měla kytara černo-bílý vzor, který byl nalakován pomocí stejné techniky jako kytara „Shark“, přičemž základovou barvu tvořil černý nátěr. Na hlavu kytary umístil nálepkou s logem Gibson, aby byla zdůrazněna myšlenka propojení značek Fender a Gibson. S těmito specifikacemi bylo uskutečněno nahrávání debutového alba.

Finální estetická úprava byla dokončena před tím, než vyrazila skupina na první turné. E. Van Halen se rozhodl pro další modifikaci z důvodu, že se ostatní hráči snažili vzhled jeho kytary napodobovat. Tato chronologicky třetí vrstva laku vytvořila kombinaci pruhů a barev, která je dodnes synonymem pro jméno Van Halen. Byla výsledkem stejného postupu, který použil již poprvé: nalepení proužků lepicí pásky na tělo kytary a následné nalakování viditelných částí červenou barvou. Pro dokonalost kytary po technické stránce však muselo dojít k další modifikaci, jelikož Van Halenův způsob hry byl založen na hojném využívání tremolové tyče, což způsobovalo notné rozladování kytary. V roce 1980 proto na kytaru připevnil zařízení Floyd Rose.¹⁷³ Tento krok sice z části zamezil rozladování, k úplnému napravení problému ale nedošlo a zvukově takto kytara produkovala méně stabilní zvuk než bez Floyd Rose. Proto na kytaru byla přivrtána 25 centová americká mince, která zabraňovala zařízení Floyd Rose v neadekvátním pohybu.

¹⁷² Sériově vyráběné Stratocastery do té doby humbuckery nevyužívaly.

¹⁷³ Vyvinut a patentován v roce 1977 Floydem Rossem. Specifický tremolový systém, který nabízí pokročilé možnosti a stabilitu. Využívá dvojitého zámku strun a měnitelného odporu pružiny, což umožňuje hráči precizně ovládat pohyb tremolové tyče jakýmkoli směrem. Nejvíce se stal oblíbený mezi kytaristy hrajícími agresivní žánry, jako je hard rock a heavy metal, díky své schopnosti udržet stabilní ladění při intenzivním používání tremolové tyče.

Po dobu hraní na tento nástroj experimentoval i s jinými komponenty, například s výměnou krků kytary a přidáváním dalších snímačů, ¹⁷⁴ nicméně výše uvedená specifikace představuje zásadní body evoluce kytary „Frankenstrat“.

"Frankenstrat" v konečné podobě na výstavě "Play it Loud", New York, 2019.

175

Vytvořením tohoto typu kytary, kombinujícího tělo typu Stratocaster s humbuckerovými snímači a tremolovou tyčí, se stal Van Halen právoplatným průkopníkem typu kytar, které jsou dnes označovány jako „Superstrat“,¹⁷⁶ což je zkratka pro celý název „Super Stratocaster“, na který se poukazuje také jako „Super ST“. V 80. letech tento princip začaly uplatňovat kytarové značky jako Fender, ESP, Ibanez, Jackson či Kramer. V současné době disponuje v této kategorii největší český obchod s hudebními nástroji Kytary.cz 322 prodejními položkami.¹⁷⁷

V průběhu kariéry spolupracoval Van Halen s několika předními firmami, zabývajícími se produkcí kytar. Díky jeho inovativnímu přístupu a slávě tato spolupráce rezultovala

¹⁷⁴ Konkrétně single-coil snímači ze Stratocasteru a Telecasteru značky Fender. Tyto snímače však plnily pouze estetickou funkci, nebyly zapojeny.

¹⁷⁵ Eddie Van Halen's Original 'Frankenstein' Guitar & 1978 Rig Exhibit (UPDATED). *Van Halen: News Desk* [online]. 1. 4. 2019 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.vhnd.com/2019/04/01/eddie-van-halens-1978-touring-rig-and-original-frankenstein-guitar-exhibit/>

¹⁷⁶ Let's go Back to the Future, with the Super Strat. *Swee Lee* [online]. 1. 9. 2018 [cit. 2023-06-11]. Dostupné z: <https://blog.sweelee.com/lets-go-back-to-the-future-with-the-super-strat/>

¹⁷⁷ Super ST modely. *Kytary.cz* [online]. 2023 [cit. 2023-06-11]. Dostupné z: <https://kytary.cz/kytary/elektricke-kytary/super-st-modely/>

ve vytvoření vlastní značky vyrábějící kytary, zesilovače a kytarové příslušenství s názvem „EVH“.¹⁷⁸ První značkou, u které si nechal vyrobit nástroj splňující jeho požadavky, byla značka Kramer. Ta ve spolupráci s Van Halenem vytvořila v roce 1983 speciální model Kramer 5150 s tělem vyrobeným z topolu, nalakovaným v charakteristickém červeno/černo/bílém pruhovaném designu. Tato kytara byla vybavena Floyd Rose tremolovým systémem a osazena snímačem Seymour Duncan¹⁷⁹ SH-11 Custom. Kytaru používal jako svůj hlavní nástroj až do roku 1990, kdy rozvázal se značkou Kramer smlouvu.¹⁸⁰

Kramer 5150.

181

“It’s a workhorse. It served me for a very long time. When I retired my Frankenstein, that became my main guitar. I played it in a lot of videos – ‘Panama’ and ‘When It’s Love’ – and in the studio. I used that guitar up until I started using my Music Man EVH guitar.”^{182 183}

S ukončením spolupráce Eddieho Van Halena s firmou Kramer několik kytarových společností, včetně Fender, Steinberger a Ernie Ball Music Man, usilovalo o dohodu

¹⁷⁸ Vlastněna společností Fender Musical Instruments Corporation.

¹⁷⁹ Firma vyrábějící kytarové snímače, založena v roce 1976 Seymourem W. Duncanem.

¹⁸⁰ The Kramer 5150. Project EVH [online]. [cit. 2023-06-11].

Dostupné z: <https://projectevh.com/2015/07/23/the-kramer-5150/>

¹⁸¹ Tamtéž.

¹⁸² GILL, Chriss. Eddie Van Halen Shares the Guitars Behind His Quest for Tone. Guitar Player [online]. 26. 1. 2021 [cit. 2023-06-11]. Dostupné z: <https://www.guitarplayer.com/players/eddie-van-halen-shares-the-guitars-behind-his-quest-for-tone>

¹⁸³ Je to pracant. Sloužila mi velmi dlouhou dobu. Když jsem jsem přestal hrát na mého Frankensteina, tahle se stala mou hlavní kytarou. Hrál jsem na ni ve spoustě videoklipech - Panama a When It's Love - a samozřejmě ve studiu. Hrál jsem na ni do doby, než jsem začal používat svoji kytaru Music Man EVH. Stále zní skvěle.

s tímto renomovaným kytaristou. Firma Ernie Ball pro něj již v této době produkovala struny, taktéž nesoucí název 5150, ale jejich původní nabídka prototypu nástroje, který byl inspirován modely Kramer 5150 a Frankenstrat, pro Eddieho nesplňovala vizi budoucího modelu. Nicméně právě díky vysoké kvalitě strun vyráběných na míru, nabídku spolupráce přijal.

S týmem Ernie Ball spolupracoval na konceptu kytary s úplně novým vzhledem a funkcionalitou, přičemž preferencí bylo použití krkového snímače. Šlo o hybridní jasanové tělo, tvarově vypracováno na principu syntézy kytar typu Telecaster a Les Paul, v barevně žíhaném provedení, přičemž hlava kytary byla osazena ladící mechanikou v poměru kolíků 4:2. Tělo kytary **Music Man EVH** tak mělo zcela odlišný tvar než jakýkoli nástroj, na který hrál doposud. Model byl vybaven dvěma humbuckerovými snímači značky DiMarzio a již neodmyslitelným tremolovým systémem Floyd Rose. Krk byl vyroben z javoru tak, aby došlo k vytvoření identické kopie krku kytary Kramer 5150.

Eddie Van Halen s kytarou Music Man EVH se zařízením D-Tuna.

184

Tuto kytaru využíval Eddie mezi lety 1991 a 1995, kdy byla nahrána alba „For Unlawful Carnal Knowledge“ (1991) a „Balance“ (1995).

Přidáním krkového snímače, vyrobeného na míru, a zhutněním těla kytary při zachování nižší gramáže vznikl model, který představoval perfektní předpoklady pro dosažení

¹⁸⁴ How the Late Rock God Eddie Van Halen Hacked His Guitar. *POPULAR MECHANICS* [online]. 6. 10. 2020 [cit. 2023-06-11]. Dostupné z: <https://www.popularmechanics.com/technology/a15615/how-eddie-van-halen-hacks-a-guitar/>

„brown sound“. Kytara byla také vybavena prvním patentovaným zařízením „D-Tuna“ Eddieho Van Halena.¹⁸⁵ Po Eddieho přechodu k Peavey, se prodej tohoto modelu, masově vyráběného mezi lety 1991 a 1995, zastavil. Inspirace touto super stratocasterovou kytarou je zřejmá u modelů kytar Ernie Ball Music Man: „Axis“ a „Axis EX“, prodávaných dodnes.¹⁸⁶

Od roku 1991 spolupracoval s firmou Peavey, která pro něj vytvářela zesilovače. V roce 1995 pokračoval ve vývoji modelu, dříve produkovaného ve spolupráci s Ernie Ball. Nová kytara, kterou postavil s Peavey (model **EVH Wolfgang**) byla pojmenována podle jeho syna Wolfganga Van Halena, vzhledově inspirována kytarou zmiňovanou Music Man EVH. Nadále byl využíván stejný typ dřeva. V kontrastu s modelem firmy Ernie Ball Music Man ale byla vrchní deska kytary vyklenutá. Měla také dva speciální „Peavey/EVH“ snímače typu humbucker, tremolo Floyd Rose a třicestný snímačový přepínač, který byl nově přesunut do vrchní části těla, narozdíl od předešlé verze, která disponovala snímačovým přepínačem v oblasti pod kobylkou. Systém D-Tuna zůstal zachován.

Peavey EVH Wolfgang, 2007.

187

¹⁸⁵ Zařízením umožňujícím rychlou změnu ladění spodní E struny bez zdlouhavé úpravy zámku tremolového systému Floyd Rose. Vytažením knoflíku připojeného k této struně, se zmírní intenzita napětí struny. V důsledku toho dochází k exaktnímu přeladění ze znějícího tónu E na D. Tato mechanika je dodnes dostupná a využívána kytaristy jako Steve Vai, Joe Satriani nebo George Lynch (Lynch Mob).

¹⁸⁶ Ernie Ball Music Man EVH Model. Project EVH [online]. [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: <https://projectevh.com/2015/10/16/ernie-ball-music-man-evh-model/>

¹⁸⁷ BIENSTOCK, Richard. Eddie Van Halen-owned and -played Peavey Wolfgang goes up for auction. *Guitar World* [online]. 21. 3. 2021 [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: <https://www.guitarworld.com/news/eddie-van-halen-owned-and-played-peavey-wolfgang-goes-up-for-auction>

Co se aparátů týče, je jméno Eddieho Van Halena spojováno s aparáty Marshall Super Lead, Peavey 5150^{II} a EVH 5150^{III}. Tyto aparáty se staly doménou vysoce zkresleného zvuku, který Van Halen využíval v symbióze s jeho technikou hry.

Marshall Super Lead 100 W,¹⁸⁸ který byl využit při nahrávání prvních 6 alb kapely Van Halen, byl Edwardem Van Halenem modifikován pomocí zařízení Variac,¹⁸⁹ které umožnilo snížení celkové voltáže aparátu, rezultující do možnosti jeho nastavení na maximální frekvenční i hlasitostní hodnotu, podporující tak maximální zkreslení tónu. Aparát **Peavey 5150^{II}** vznikl v rámci spolupráce s touto firmou jako navazující model splňující charakteristiku Van Halenovy představy o „brown sound“. Model byl využíván až do doby, kdy byla založena značka EVH. Po ukončení smlouvy mezi Van Halenem a Peavey v roce 2004 začala firma Peavey vyrábět model 6050, inspirovaný Peavey 5150^{II}.¹⁹⁰

Značka EVH vyrábí dodnes kytary, aparáty a kytarové příslušenství, inspirované Van Halenovou vizí. Ten do své smrti úzce spolupracoval se svou firmou na vývoji všech kytar a jejich příslušenství.

Model **5150^{III}** produkovaný firmou EVH, používá řada kytaristů světových hudebních skupin, věnujících se tvrdým žánrům. Jsou jimi například: Mike Martin (All That Remains), Jason Hook (Five Finger Death Punch), Mark Heylmun a Chriz Garza (Suicide Silence), Joe Duplantier (Gojira), Andy Sneap (Judas Priest), Niclas Engeline (In Flames) nebo Doc Coyle (Bad Wolves).¹⁹¹

Z výše uvedených informací také vyplývá přímý přínos Eddieho Van Halena v oblasti vývoje stavby kytar, který spočíval v sestrojení nejslavnějšího prototypu kytar typu Super Stratocaster. Ten v dnešní době využívají světoví kytaristé působící v oblasti tvrdých žánrů, mezi které patří například: Steve Vai, Joe Satriani, John Petrucci, Yngwie Malmsteen, Paul Gilbert, Reb Beach, Herman Li či Nita Strauss.

¹⁸⁸ S efekty MXR Phase 90 (phaser), MXR MX-117 Flanger, Univox EchoChamber EC-80A (páskové echo) a Echoplex EP-3 (páskový delay). Více efektů Eddie Van Halen paradoxně nikdy nepoužíval.

¹⁸⁹ „Variable AC“ (proměnný střídavý proud) umožňuje uživatelům přesně nastavit a kontrolovat napětí, které je přiváděno do připojených zařízení.

¹⁹⁰ PROWN, Pete a Lisa SHARKEN. GEAR SECRETS OF THE GUITAR LEGENDS: How to Sound Like Your Favorite Players.

¹⁹¹ THIS IS WHAT WE USE. EVH Gear: Artists [online]. [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: <https://www.evhgear.com/artists>

3.4. Technika hry na elektrickou kytaru

Kytaristé hrající na elektrickou kytaru, působící na scéně do uveřejnění debutového alba „Van Halen“, používali ve valné většině jednu ruku pro mačkání strun a druhou ruku pro jejich rozeznívání pomocí trsátka. Běžnou hybností užívanou v kytarových sólech i doprovodech, byly čtvrté, osminové a šestnáctinové hodnoty, přičemž nejrozšířenějšími technikami hry byly alternate picking, palm muting, legato (pomocí hammer-on či pull-of) a bending.¹⁹² Výjimku tvořilo například sólo Billyho Gibonse v písni *Beer Drinkers and Hell Risers* skupiny ZZ Top z roku 1973, kde Gibons (pouze jednou) použil pravou ruku pro zmáčknutí struny na vzdáleném pražci, aby mohl nejvyšší tón fráze zahrát na struně G, která poskytuje basovitější frekvenční spektrum než struna H. Další výjimka se objevila v písni *It's Late* (1977) hudební skupiny Queen, jejíž sólo je založeno na kombinaci technik hammer-on a bendingu s využitím prstu pravé ruky pro zmáčknutí strun při hraní nejvyšších tónů melodie. Brian May pro Star Licks Production v roce 1983 natočil instruktážní video týkající se tohoto sóla, kde popisuje danou techniku jako „Some hammer-on technique“, kterou ale nijak nadále na rozdíl od Eddieho Van Halena nerozvíjel.¹⁹³ Tato technika je dnes označována jako tapping.

Kromě zmíněného tappingu, pracoval Van Halen také s technikami „harmonics“, tedy flažolety,¹⁹⁴ a také flažoletů ve spojení s napínáním či povolováním strun pomocí tremolové tyče (dive-bomb)¹⁹⁵ a technikou tremolo-picking.¹⁹⁶ Provázáním uvedených technik hry na kytaru za rapidního zrychlení hybnosti a tempa, tak vznikl základ pro označení způsobu hry na kytaru, v angličtině uváděného jako „Shredding“.^{197 198}

V téměř hodinovém rozhovoru pro Smithsonian's National Museum of American History vysvětlil 2. 12. 2015 Eddie Van Halen svůj přístup k výše popsanému stylu hry, jež vyvinul a používal po celou dobu svého působení na scéně. Zahrnul také demonstraci

¹⁹² Viz kapitola č. 2.

¹⁹³ Queen - It's Late- Guitar Tutorial by Brian May. YouTube [online]. 31. 7. 2017 [cit. 2023-06-13]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=SUSwAq27Bzg>

¹⁹⁴ Používáno pro rozeznění základního tónu společně s tóny harmonickými. V případě EVH šlo o flažolety přirozené (natural harmonics), umělé (artificial harmonics) a „pištivé“ (pinch harmonics).

¹⁹⁵ Zahrání flažoletu a následné povolení a dotažení strun pomocí tremolové páky.

¹⁹⁶ Způsob rychlého hraní trsátkem na jedné struně, hojně využíván např. u hraní na mandolínu.

¹⁹⁷ Kombinace technik umožňujících hraní rychlých kytarových sol pomocí různých způsobů rozeznívání strun, rezultující ve variaci zvukových možností. V českém názvosloví tento výraz neexistuje, proto se využívá i v češtině výraz „Shredding“ či „Shred.“

¹⁹⁸ PROWN, Pete a Lisa SHARKEN. *GEAR SECRETS OF THE GUITAR LEGENDS: How to Sound Like Your Favorite Players.*

těchto technik na svou kytaru EVH Wolfgang, zapojené do aparátu EVH 5150^{III} (na videu 26:32-29:30).¹⁹⁹

Následující rozbor notové a tabulaturové transkripce mapuje využití uvedených technik, použitých v originální verzi *Eruption*²⁰⁰ vydané na debutovém albu:

Introdukce, Takt 3-6 (časový úsek ve videu 0:04-0:018):

Červeně označené části představují využití umělých flažoletů v prvním případě na tónu Fis, v druhém případě na tónech Fis, G, A, G. Zeleně označený úsek je hrán trsátkem s pomocí dotýkání se struny palcem ruky, ve které kytarista trsátko drží (pinch harmonics). Oranžově je zaznačen bending. Využití tremolové tyče s linkou představující instrukce k povolení a napnutí strun je podrženo modře, přičemž linka vedena směrem dolů značí povolení strun. Písmena „P“ nad notovou osnovou znamenají pull-off, „H“ představují hammer-on.

Střední část, Takt 9-14 (časový úsek ve videu 0:24-0:35):

¹⁹⁹ Interview with Eddie Van Halen: Is Rock 'n' Roll All About Reinvention?. YouTube [online]. 9. 3. 2017 [cit. 2023-06-13]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=yb26D8bBZB8>

²⁰⁰ Eruption (2015 Remaster). YouTube [online]. 4. 4. 2015 [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: [youtube.com/watch?v=M4Czx8EWXb0&list=PLhkWe_r3g_rU7l-csDBBJ4pIBAUdISfEM&index=2](https://www.youtube.com/watch?v=M4Czx8EWXb0&list=PLhkWe_r3g_rU7l-csDBBJ4pIBAUdISfEM&index=2)

Od taktu 11 je fialově označen začátek části hrané technikou tremolo picking, se slidy (klouzáním)²⁰¹ vyznačenými růžovými body. Zatímco v taktu 9 a 10 slouží slidy účelu zvukového efektu, od 11. taktu plní funkci co nejrychlejšího a nejpohodlnějšího pohybu levé ruky po hmatníku při hraní tremola.

Technikou tremola v sekvenčním postupu sekund, pokračuje Van Halen ještě další takt. Poté přichází dvoutaktové zakončení střední části opět tremolovou tyčí, povolující spodní strunu E až na maximum a následné dotažení zpět do původního ladění (divebomb):

²⁰¹ Směr slidy určují v transkripci, podobně jako u používání tremolové tyče, linky směřující nahoru či dolů.

Poslední část kadence zahajuje varýrovaný motiv v sextolové a kvintolové hybnosti, hraný trsátkem a legatovými technikami hamer-on a pull-of, přecházející v taktu č. 24 (časový úsek ve videu od 0:57) do rozkladu akordů hraných tappingem,

Z kompozičního hlediska je v tappingové části patrná inspirace studiem klavírních děl L. V. Beethovena, který pomocí chromatismů a oscilováním mezi dominantou a tónikou, vytvářel napětí před koncem skladeb. Počáteční Cis moll změnil Van Halen na A dur. Poté pomocí akordu A zmenšeného a následného akordu B dur, se posouvá přes E dur na C dur. S pomocí několika přechodných tónů stoupá C dur přes D dur do E dur, ukotvující se v Tónině E, tvořice tak typické heavy metalové harmonické spojení VI. Stupně, VII. stupně a T. Následuje sestup pomocí chromatismů zpět přes D a C na B dur. Na konci střídavě osciluje mezi akordem B dur coby dominantou tóniny e moll a základním akordem této tóniny, zakončující na tónu e.

The image shows three systems of guitar sheet music. The first system features a complex tapping sequence with notes marked with 'H' (hammer-on), 'T' (tap), 'PH' (pull-off), and 'TP' (tap pull-off), along with slurs and accents. The second system continues the tapping pattern with similar notation. The third system includes a section with 'Fdbk.' (feedback) markings and a 'trem. bar rit.' (tremolo bar with ritardando) section. Performance instructions are provided throughout, including '*Slightly rushed.', '*Harm. T T (Echoplex on) *Harm. T T', '*Tap open low E at 12fr. to produce octave harmonic.', and '**Univox tape echo runaway feedback effect.'

202

²⁰² Van Halen: Guitar Virtuoso Guitar Tab Songbook Sheet music. Alfred Publishing Co., 2007. ISBN 073904494X.

V 80. letech s počátkem „nové vlny britského heavy metalu“. byl hard rock a heavy metal nejžádanějším stylem hudební produkce, a právě díky posunutí možností a virtuozity hry na elektrickou kytaru, která byla iniciována Eddiem Van Halenem, jeho techniku a zejména tapping, začali napodobovat kytaristé, kteří se pohybovali na poli těchto žánrů a kytarová sóla se stala hlavní doménou téměř každé skladby.²⁰³ Mezi první kytaristy užívající těchto technik, patřil **Randy Rhoads**,²⁰⁴ jež nahrál v roce 1981, rok před svou smrtí, sólo do písně *Crazy Train*²⁰⁵ z Debutového alba „Blizzard Of Ozz“ Ozzyho Osbourne, začínající právě tappingem:

206

Dalším kytaristou, který se přímo inspiroval stylem hry Eddieho Van Halena, je **Reb Beach**,²⁰⁷ v té době sólový kytarista kapely Winger.²⁰⁸ Například v písni *Seventeen* z debutového alba této kapely (1988), se nachází jejich zjevná inspirace úvodního riffu písní *Panama*,²⁰⁹ (1984) skupiny Van Halen. Za využití zkresleného „brown sound“

²⁰³ HRABALÍK, Petr. Jak to vlastně s tím heavy metalem je [online]. [cit. 2023-05-22]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/104-jak-to-vlastne-s-tim-heavy-metalem-je/>

²⁰⁴ 1956-1982. Používal kytary typu super stratocaster v propojení s Marshall super lead. Zemřel při letecké havárii 19. 3. 1982.

²⁰⁵

²⁰⁶ MARSHALL, Wolf. *Ozzy Osbourne-Randy Rhoads TRIBUTE*. New York: Hal Leonard Publishing Corporation, 1987. ISBN 0-89524-347-4.

²⁰⁷ * 1963, sólový kytarista hudebních skupin Winger a Whitesnake (od roku 2002), využívající kytary typu super stratocaster vyráběných značkami Ibanez, Suhr a ESP.

²⁰⁸ Hard rocková kapela založena v roce 1987, stále působící na scéně.

²⁰⁹ Van Halen - Panama (Official Music Video). YouTube [online]. 13. 8. 2010 [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=fuKDBPw8wQA>

úvodní riff písně *seventeen* v podstatě varíruje stejné harmonické spojení, za užití obměny rytmu při vyšším tempu. V partu hlavního sóla elektrické kytary²¹⁰ (časový úsek na videu od 2:00) jsou pak slyšitelné všechny techniky hry, využité v *Eruption*.

V roce 2015 vydala kapela White Snake²¹¹s kytaristou Rebem Beachem album „The Purple Album,“ obsahující cover verze raných písní kapely Deep Purple. Došlo tím k absolutní definici vývoje heavy metalu a hard rocku, kdy Beach přenesl svůj osobitý styl inspirovaný hrou Eddieho Van Halena do modernizované podoby skladeb skupiny Deep Purple, což je slyšitelné ihned v kytarovém sóle první skladby alba, *Burn*.²¹² (Konkrétně obsahující tapping v časovém úseku od 3:34).²¹³

Pro poskytnutí kontrastu, **Joe Satriani**, zmiňovaný již v kapitole č. 3.2, známý především pro svou schopnost přizpůsobení se různým technikám hry v rámci široké palety hudebních stylů včetně blues, rocku i metalu, nahrál album „Surfing with the Alien“²¹⁴ (1987), kde se objevila mezi tvrdými skladbami jako *Surfing with the Alien* a *Crushing Day* také melancholicky-optimistická a odlehčená skladba *Always with Me, Always with You*²¹⁵ ve ¾ taktu taktéž obsahující tapping (ve videu v časovém úseku 1:53-2:07). Zde dochází k přímému doložení zvýšení hybnosti v kytarové hře, jelikož kromě všech technik uváděných v analýze kadence *Eruption*, je rytmická stavba frází této skladby s postupnou gradací, vzhledem k tempu 144 bpm, velkým kontrastem k pomalým skladbám nahrávaných v období 1960 – 1978.

Spolu s doposud nejnovějším sólovým albem²¹⁶ **Johna Petrucciho**, taktéž zmiňovaného v kapitole č. 3.2, byla zveřejněna skladba *Snake In My Boot*,²¹⁷ představující moderní

²¹⁰ Winger - Seventeen. YouTube [online]. [cit. 2023-06-19]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=GIN3oEjMpUQ>

²¹¹ Hard rocková skupina založena roku 1978 zpěvákem Davidem Coverdalem. Na scéně tvrdých žánrů působí dodnes, přičemž v ní v minulosti působili i slavní kytaristé John Sykes a Steve Vai.

²¹² Původně vydána Deep Purple na albu „Highway Star“ (1972)

²¹³ Whitesnake - Burn | The Purple Album (01). YouTube [online]. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=wDdETce6_2M&list=PLgLk-j8sdm7a7QE1GAyadPKL9nC4V8_o3&index=1

²¹⁴ V pořadí druhé sólové album Johna Satrianiho. První album vzniklo o rok dříve a neslo název „Not Of This Earth.“

²¹⁵ Always with Me, Always with You. YouTube [online]. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=SpMCGXWzCS0&list=PLrnz4iRZQNldXqNVQIxOZJLf-ZSoKk1Zd&index=4>

²¹⁶ „Terminal Velocity“ (2020).

²¹⁷ John Petrucci - Snake In My Boot (Official Audio). YouTube [online]. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ShD-MMxEDVM>

„brown sound“, za použití slidovaných flažoletů, rytmických variací inspirovaných Van Halenovou hrou používanou pro vyplnění zvuku kapely při obsazení pouze baskytary a jedné elektrické kytary: s efekty chorus, fuzz a phaser (ve videu stopáž 1:03 – 1:36).

Od doby 80. let prošla rocková a metalová scéna dlouhou evolucí, která zahrnuje nespočet kytaristů, kteří si silně zkreslený zvuk a způsoby rychlého hraní osvojili a adaptovali v rámci svého osobitého stylu. Tapping a další uvedené techniky hry se staly neodmyslitelnou součástí hry na elektrickou hlavně v tvrdých žánrech, využívanou kytaristy po celém světě, včetně těch aktuálně světově nejuznávanějších.²¹⁸

Také s novodobým působením platformy YouTube, vznikla nová generace metalových a hardrockových kytaristů, kteří prokazují své technické dovednosti v různých subžánrech těchto odvětví. Jedním z nich je Jared Dines,²¹⁹ který v reakci na Van Halenovu smrt odvysílal 7. 10. 2020 stream²²⁰ na této platformě, který vyplnil téměř neustálým improvizovaným hraním na elektrickou kytaru za použití moderního „brown sound“ a jeho technikou hraní, silně inspirovanou kytarovým odkazem Eddieho Van Halena.²²¹ Jako komentář svého živého vysílání uvedl: „*Playing guitar in honor of the legend Eddie, my #1 inspiration for ever picking up an instrument. RIP.*“²²²

Jared Dines také na svém YouTubovém kanálu v roce 2017 poprvé uspořádal první tzv. „Shred Collab“^{223 224} sérii, prezentující aktuální kytaristy hrající tvrdé žánry ať už v různých kapelách či pouze na svých YouTube kanálech, spolupracujících na projektu, ve kterém každý z nich zahraje kytarové sólo na daný harmonicko-rytmický podklad. Jelikož se tento počín těšil velké popularitě, každým rokem od této doby vycházelo nové

²¹⁸ Např. Steve Vai, Joe Satriani, Paul Gilbert, John Petrucci, Guthrie Govan či Tim Henson.

²¹⁹ Americký bubeník, kytarista, zpěvák, skladatel a populární YouTuber. Proslavil se zejména díky svému přínosu komunitě kytaristů a hudebníků na platformě YouTube, kde zveřejňuje obsah týkající se hudby na poli tvrdých žánrů, včetně hudebních parodií, výzev, kytarových lekcí, recenzí hudebního vybavení a dalších videí spojených s populární hudbou v této oblasti. Také jeden ze zakládajících členů kapely Draged Under.

²²⁰ Živé vysílání.

²²¹ DINES, Jared. Shredding For Eddie Van Halen // RIP. YouTube [online]. [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=s07qt_JU_iE

²²² Hraji na kytaru na počest legendy Eddieho, který mě jako první inspiroval k hraní na hudební nástroj (kytaru). Odpočívej v pokoji.

²²³ Americké označení zkracující celý název „Shred Collaboration“, do češtiny přeložitelná jako „Shred spolupráce.“

²²⁴ The biggest shred collab song in the world. YouTube [online]. [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=or8bb3oKNQI>

video, představující vyšší počet kytaristů předvádějících své umění shreddingu. V roce 2022 bylo pro 5. díl série²²⁵ vybráno Jaredem Dinesem 69 kytaristů, hrajících na elektrické kytary, baskytary či akustické kytary. Všichni z nich využili základních principů shreddingu rozebraných v úvodní části této kapitoly, samozřejmě provedené v rámci moderního zvuku a preferencí. Kytaristy a kytaristku, známé i mimo YouTubovou scénu, ve videu představují:

Nita Strauss (aktuální sólová kytaristka kapely Alice Coopera – heavy metal),²²⁶ **Herman Li** (sólový kytarista kapely Dragonforce – power metal),²²⁷ **Cole Roland** (sólový kytarista kapely The Contortionist – progresivní djent/metal),²²⁸ **Ola Englund** (bývalý rytmický kytarista kapely Six Feet Under – death metal),²²⁹ **Michael Angelo Batio** (sólový kytarista a bývalý kytarista skupin Nitro a Holland – heavy metal a hard rock),²³⁰ **Matt Heafy** (leader a rytmický kytarista skupiny Trivium – heavy metal/metalcore),²³¹ **Mark Holomb** (sólový kytarista skupiny Periphery – progresivní djent/metal),²³² **Rabea Massad** (sólový kytarista skupiny Toska – progresivní jazz/metal).²³³

Na základě výše uvedené analýzy lze usoudit, že světová scéna tvrdých žánrů je plná nadaných kytaristů, rozvíjejících svůj specifický styl hry na elektrickou kytaru, užívajících různých stupnic a modalit či kombinací technik. Nicméně na základě všech podkladů předložených v této práci, lze snadno určit fakt, že průlomový bod v evoluci moderní techniky hry na elektrickou kytaru v této oblasti tak, jak je provozována dnes, vytvořil svým počínáním právě Eddie Van Halen.

²²⁵ The biggest shred collab song in the world 5. YouTube [online]. [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=EkXVwzMCoew>

²²⁶ (Ve videu časový úsek 4:00-4:22).

²²⁷ 4:23-4:44.

²²⁸ 12:02-12:36.

²²⁹ 20:48-21:10.

²³⁰ 22:04-22:26.

²³¹ 22:27-23:29.

²³² 23:00-23:21.

²³³ 31:03-31:26.

Závěr

K zpracování tématu sloužilo velké množství zdrojů, vztahujících se k problematice hlavního tvrzení diplomové práce, včetně originálních, lehce dohledatelných rozhovorů provedených renomovanými médii zabývajícími se danou scénou, a to jak s předními představiteli rockové a metalové scény, tak i s Eddiem Van Halenem. Bylo však nutné valnou většinu zdrojů přeložit z angličtiny, jelikož zásadní zdroje poskytující fundamentální informace vztahující se k předmětu zkoumání, nejsou aktuálně v českém jazyce k dostání. Jako cenný online zdroj posloužila také videa platformy YouTube. Na jejich základě byla uskutečněna komparativní analýza.

V teoretické části došlo k vypracování přehledu vývoje tvrdých žánrů od počátku 50. let 20. století se zaměřením na vývoj zvuku a interpretace tvrdých stylů, společně s bližší specifikací techniky hry na elektrickou kytaru a jejího zvuku, rezultující ve vymezení kontextu této tvorby spadající do doby před vydáním debutového alba kapely Van Halen v roce 1978. Tehdy se přelomovým bodem stala kadece *Eruption*, představující nový směr, udaný Van Halenovým experimentováním s doposud kytaristy neprobádanými či nerozvinutými způsoby hry na elektrickou kytaru, zahrnující techniku tappingu, flažoletů a užívání tremolové tyče při dosažení co největšího zkreslení zvuku aparátu spolu s extrémní rytmickou hybností. To potvrdili i vybraní světoví kytaristé, zahrnuti v kapitole č. 3.2, jejichž vyjádření se jednoznačně v pohledu na Eddieho Van Halena, coby zakladatele nového směru hry na elektrickou kytaru, shodují.

V praktické části byla provedena sonda do počátku života Eddieho Van Halena a jeho bratra Alexandra Van Halena, taktéž vypovídající o socio-kulturním dění v USA mezi 60.-70. lety 20.století. Jako výsledek bádání této části práce byla zjištěna inspirace pro hudební počiny Eddieho Van Halena s kořeny v klasickém hudebním vzdělání a hrou na piano a housle, ale také ve hře kytaristů světového formátu, které představovali Eric Clapton a Jimmy Page.

V kapitolách týkajících se inovací elektrické kytary a jejího zvuku ve spojení s technikou hry na tento nástroj, došlo k prokázání hlavního tvrzení diplomové práce v následujících bodech: Eddie Van Halen se stal sestavením své kytary „Frankenstrat“ nejslavnějším průkopníkem elektrických kytar typu Super Stratocaster, v dnešní době velice oblíbených mezi kytaristy specializujícími se na tvrdé žánry. Svým experimentováním s připojením zařízení Variac k lampovému aparátu, dokázal snížit voltáž a tím používat své aparáty

na bázi maximálního zkreslení, což mu pomohlo k vytvoření hutného kytarového tónu, Van Halenem nazvaného jako „brown sound,“ pomocí kterého dokázal aplikovat lépe svůj způsob hry. Také vynalezl zařízení D-Tuna, umožňující okamžité podladění spodní struny E na tón D při současném uzamčení strun dvojitým zámkem mechaniky Floyd Rose. Kytary a aparáty značky EVH se staly oblíbenými nástroji mezi kytaristy, kteří vyžadují pro svůj styl hraní výrazný, zemitý a zároveň extrémně zkreslený zvuk. Taktéž došlo komparativní analýzou k ověření faktu, že od vydání debutového alba kapely Van Halen ostatní kytaristé převzali aspekty techniky hry představené Eddiem Van Halenem a zapracovali je do svého osobitého stylu, což s průběhem následující evoluce hry na elektrickou kytaru, vyústilo v její dnešní moderní podobu, využívanou zejména v tvrdých žánrech.

Díky své charakteristice a obsahu má tak tato diplomová práce potenciální hodnotu coby dalšího zdroje v českém jazyce, pojednávajícího o daném předmětu zkoumání.

Seznam použité literatury a zdrojů

Literatura

BACON, Tony a Paul DAY. *Všechno o kytarách*. České vyd. 2. Přeložil Oldřich JANOTA. Praha: Svojtka & Co., c2001. ISBN isbn80-7180-220-4.

Before Elvis: The Prehistory of Rock 'n' Roll. United States: Scarecrow Press, 2012. ISBN 9780810886285.

BRANNIGAN, Paul. *ERUPTION: THE EDDIE VAN HALEN STORY*. London: Faber & Faber, 2021. ISBN 978-0-571-31148-4.

CALKINS, Katherine. *Rock Music Styles: A History*. 8th Edition. McGraw Hill, 2019. ISBN 125992257X.

CHRISTE, Ian. *Ďáblův hlas - heavy metal: kompletní historie pro znalce*. 2. vyd. v českém jazyce. Přeložil Lenka FENCLOVÁ. Praha: BB/art, 2010. ISBN 978-80-7381-723-7.

CHRISTE, Ian. *EVERYBODY WANTS SOME: THE VAN HALEN SAGA*. New Jersey: John Wiley, 2007. ISBN 978-0-470-03910-6.

MARSHALL, Wolf. *Ozzy Osbourne-Randy Rhoads TRIBUTE*. New York: Hal Leonard Publishing Corporation, 1987. ISBN 0-89524-347-4.

POLEDŇÁK, Ivan, Igor WASSERBERGER a Antonín MATZNER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. Praha: Supraphon, 1990. ISBN 80-7058-210-3.

PROWN, Pete a Lisa SHARKEN. *GEAR SECRETS OF THE GUITAR LEGENDS: How to Sound Like Your Favorite Players*. Backbeat; Pap/Com edition, 2003. ISBN 087930751X.

Van Halen: Guitar Virtuoso Guitar Tab Songbook Sheet music. Alfred Publishing Co., 2007. ISBN 073904494X.

VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom rock'n'roll?: hudební alternativa v komunistickém Československu 1956-1989*. Praha: Academia, 2010. Šťastné zítřky (Academia). ISBN 978-80-200-1870-0.

WALSER, Robert. *Running with the Devil: Power, Gender, and Madness in Heavy Metal Music*. Wesleyan University Press, 1993. ISBN 9780819562609.

Online zdroje

Always with Me, Always with You. *YouTube* [online]. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=SpMCGXWzCS0&list=PLrnz4iRZQNldXqNVQIXOZJLf-ZSoKk1Zd&index=4>

BIENSTOCK, Richard. Eddie Van Halen-owned and -played Peavey Wolfgang goes up for auction. *Guitar World* [online]. 21. 3. 2021 [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: <https://www.guitarworld.com/news/eddie-van-halen-owned-and-played-peavey-wolfgang-goes-up-for-auction>

Brian May pays tribute to his friend Eddie Van Halen: "I miss his presence in the world". *Total Guitar* [online]. 18. 12. 2020 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.guitarworld.com/features/brian-may-pays-tribute-to-his-friend-eddie-van-halen-i-miss-his-presence-in-the-world>

Dave Davies on the "You Really Got Me" guitar sound innovation [online]. 2016 [cit. 2023-05-18]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=jBS-q23JoUM>

DINES, Jared. Shredding For Eddie Van Halen // RIP. *YouTube* [online]. [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=s07qt_JU_iE

Eddie Van Halen's Original 'Frankenstein' Guitar & 1978 Rig Exhibit (UPDATED). *Van Halen: News Desk* [online]. 1. 4. 2019 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.vhnd.com/2019/04/01/eddie-van-halens-1978-touring-rig-and-original-frankenstein-guitar-exhibit/>

Ernie Ball Music Man EVH Model. *Project EVH* [online]. [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: <https://projectevh.com/2015/10/16/ernie-ball-music-man-evh-model/>

Eruption (2015 Remaster). *YouTube* [online]. 4. 4. 2015 [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: [youtube.com/watch?v=M4Czx8EWWb0&list=PLhkWe_r3g_rU7I-csDBBJ4pIBAUIsfEM&index=2](https://www.youtube.com/watch?v=M4Czx8EWWb0&list=PLhkWe_r3g_rU7I-csDBBJ4pIBAUIsfEM&index=2)

February 1978: Van Halen Debut with VAN HALEN [online]. 9. 2. 2021 [cit. 2023-06-08]. Dostupné z: <https://www.rhino.com/article/february-1978-van-halen-debut-with-van-halen>

GILL, Chriss. Eddie Van Halen Shares the Guitars Behind His Quest for Tone. *Guitar Player* [online]. 26. 1. 2021 [cit. 2023-06-11]. Dostupné z: <https://www.guitarplayer.com/players/eddie-van-halen-shares-the-guitars-behind-his-quest-for-tone>

GUITAR STORIES: EDDIE VAN HALEN'S IBANEZ DESTROYER. *ThaliaCapos* [online]. 6. 9. 2019 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.thaliacapos.com/blogs/blog/guitar-stories-eddie-van-halen-s-ibanez-destroyer>

HIATT, Brian. Eddie Van Halen: The Joy and Pain of Rock's Last Guitar Superhero. *Rollingstone.com* [online]. 28.10.2020 [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/music/music-features/eddie-van-halen-tribute-1081034/>

How the Late Rock God Eddie Van Halen Hacked His Guitar. *POPULAR MECHANICS* [online]. 6. 10. 2020 [cit. 2023-06-11]. Dostupné z: <https://www.popularmechanics.com/technology/a15615/how-eddie-van-halen-hacks-a-guitar/>

HRABALÍK, Petr. Co je rock'n'roll a kde hledat jeho kořeny. *Česká Televize* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/rock-n-roll/clanky/10-co-je-rock-n-roll-a-kde-hledat-jeho-koreny/>

HRABALÍK, Petr. Hippies - Elegantní zahájení. *Ceskatelevize.cz* [online]. [cit. 2023-05-22]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/60-leta/clanky/36-hippies-elegantni-zahajeni/>

HRABALÍK, Petr. Nástup rock'n'rollu, jeho největší hvězdy a kulturně-sociologická role. *Česká televize* [online]. [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/rock-n-roll/clanky/11-nastup-rock-n-rollu-jeho-nejvetsi-hvezdy-a-kulturne-sociologicka-role/>

HRABALÍK, Petr. *Jak to vlastně s tím heavy metalem je* [online]. [cit. 2023-05-22]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/104-jak-to-vlastne-s-tim-heavy-metalem-je/>

HUDAK, Josef. Joe Satriani Remembers Eddie Van Halen: 'He Put So Much Joy Into Every Little Note'. *Rolling Stone* [online]. 6. 10. 2022 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/music/music-news/eddie-van-halen-joe-satriani-tribute-1071819/>

Interview with Eddie Van Halen: Is Rock 'n' Roll All About Reinvention?. *YouTube* [online]. 9. 3. 2017 [cit. 2023-06-13]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=yb26D8bBZB8>

Interview: Zakk Wylde on Ozzy Osbourne's New Album, Eddie Van Halen Reverence, and more. *YouTube* [online]. 19. 1. 2021 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=CTiOm83GDic&t=1s>

John Petrucci - Snake In My Boot (Official Audio). *YouTube* [online]. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ShD-MMxEDVM>

John Petrucci about Eddie Van Halen: "There will never be someone like him again." *YouTube* [online]. 28. 8. 2020 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=r53xM2fT_ZI

JOHNSON, Alex. Chuck Berry Actually Kinda, Sorta Liked Punk Rock. *NBC News* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/pop-culture/music/chuck-berry-wasn-t-least-bit-shocked-punk-rock-n735531>

KORÁL, Petr. *Jimi Hendrix - kytarový génius, který neznal noty* [online]. [cit. 2023-05-22]. Dostupné z: <https://www.casopismuzikus.cz/clanky/jimi-hendrix-kytarovy-genius-ktery-neznal-noty>

Let's go Back to the Future, with the Super Strat. *Sweet Lee* [online]. 1. 9. 2018 [cit. 2023-06-11]. Dostupné z: <https://blog.sweetlee.com/lets-go-back-to-the-future-with-the-super-strat/>

LING, Dave. The Eddie Van Halen I knew, by Gene Simmons. *Loudersound.com* [online]. 2023 [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: <https://www.loudersound.com/features/the-eddie-van-halen-i-knew-by-gene-simmons>

METAL MUSIC GENRE LIST. *Music Genre List* [online]. 2022 [cit. 2023-05-25].
Dostupné z: <https://www.musicgenreslist.com/metal-music-genre/>

Music Man EVH. *Angel Fire* [online]. [cit. 2023-06-11]. Dostupné z:
https://www.angelfire.com/ca2/smithtone/st_evhebmm.html

OBRECHT, Yas. INTERVIEW EDDIE VAN HALEN W JAS OBRECHT: Young Wizard of Power Rock. *THE MIGHTY VAN HALEN* [online]. 1. 4. 1980 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.themightyvanhalen.net/1980/04/01/1980-interview-eddie-van-halen-w-jas-obrecht/>

Ozzy Osbourne - Crazy Train. *YouTube* [online]. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z:
<https://www.youtube.com/watch?v=Djrl6fu8myo>

Queen - It's Late- Guitar Tutorial by Brian May. *YouTube* [online]. 31. 7. 2017 [cit. 2023-06-13]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=SUSwAq27Bzg>

Super ST modely. *Kytary.cz* [online]. 2023 [cit. 2023-06-11]. Dostupné z:
<https://kytary.cz/kytary/elektricke-kytary/super-st-modely/>

The biggest shred collab song in the world 5. *YouTube* [online]. [cit. 2023-06-15].
Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=EkXVwzMCoew>

The biggest shred collab song in the world. *YouTube* [online]. [cit. 2023-06-15].
Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=or8bb3oKNQI>

The Kramer 5150. *Project EVH* [online]. [cit. 2023-06-11]. Dostupné z:
<https://projectevh.com/2015/07/23/the-kramer-5150/>

THIS IS WHAT WE USE. *EVH Gear: Artists* [online]. [cit. 2023-06-12]. Dostupné z:
<https://www.evhgear.com/artists>

TOLINSKI, Brad. The 50 greatest moments in electric guitar history. *Guitar world* [online]. [cit. 2023-03-27]. Dostupné z:
<https://www.guitarworld.com/features/the-50-greatest-moments-in-electric-guitar-history>

Van Halen - Panama (Official Music Video). *YouTube* [online]. 13. 8. 2010 [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=fuKDBPw8wQA>

Van Halen - Runnin' With The Devil (Official Music Video). *YouTube* [online]. 4. 3. 2015 [cit. 2023-06-08]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=i5txwFv-zYM>

Van Halen - You Really Got Me (Official Music Video). *YouTube* [online]. 13. 3. 2015 [cit. 2023-06-08]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=9X6e7uctAww>

Whitesnake - Burn | The Purple Album (01). *YouTube* [online]. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=wDdETce6_2M&list=PLgLk-j8sdm7a7QE1GAyadPKL9nC4V8_o3&index=1